

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inostranstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Strahote v ljubljanski bolnišnici

V nedeľjo se je vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor novega društva Akcije za razširitev ljubljanske bolnišnice. Na zboru so bile zastopane številne gospodarske, kulturne, socialne in stanovske organizacije, ki so enodušno in na ves glas zahtevale, da se v Ljubljani razširi sedanja bolnišnica z dograditvijo nove. Novo društvo je rodila izredno velika potreba, da se v bolnišnici omogočijo zdravstvene razmere, ki ne bodo ustrezale le zakonitim predpisom, marveč tudi človeški dostojnosti. Razkritja, ki so jih zadnji čas iznesli pred javnost zdravniki in mladi študentje medicinci, so taka, da je človeka kar groza, ako sliši, da so take razmere sploh mogoče v bolnišnici, ki je osrednja naša slovenska bolnišnica.

Ljubljanska bolnišnica je bila zgrajena leta 1896. in je prvo leto bilo v njej 5448 bolnikov. Od takrat pa do danes, torej v štiri desetih letih, se je razširila v celotni za majhen prizidek s samo 10 posteljami, na drugi strani pa se je število bolnikov že l. 1934. dvignilo na 25.270 oseb. Če je torej obisk iste bolnišnice zdaj skoro petkrat tolik, ni čudno, da zaradi silne stiske nastajajo prav v nebo vpijoči nedostatki.

Najhuje je s posteljami, za katere je v ljubljanski bolnišnici pravi križev pot. Poleg predpisanih postelj morajo postavljati po sobah dolge vrste zaslinih postelj. Na njih leže po trije bolniki na dveh posteljah ali po dva na eni. Otroci leže na posteljah celo po štirje. Ponoči leže tudi na tleh v dnevnih bolniških oblekah. Ker ni dovolj žimnic, se jim podloži le deska, pokrita z rjuho. Sobe, ki so bile zgrajene za 14 postelj, imajo povprečno po 60 bolnikov. Kolika gneča! Najbolj žalostno je še to, da nimajo lastnih postelj niti bolniki na tistih oddelkih, kjer je nevarnost medsebojne okužitve ali zastrupitve.

Podnevi se stanovanjska stiska v bolnišnici niti toliko ne opazi, ker so bolniki porazgubljeni po hodnikih, sedijo po stolih in hodijo tudi po vrtu. Pogosto se zgodi, da se bolnik na večer vrne in najde svojo posteljo zasedeno. Bolniki se stalno izmenjujejo in dobivajo na postelji stalno nove tovariše. Zvečer se pa začne boj za postelje. Bolniške sobe se izpremenijo v nekaka taborišča. Ko je sprejeta vsaka postelja, kjer je to le mogoče, po dva bolnika, znošilo v bolniške dvorane vsa mogoča položja po tleh slame in priročne vozičke. S taboriščnimi vozički podnevi bolnike v operacijsko dvorano tisti, ki preostanijo, se morajo zadovoljiti s posedanjem na stolih.

V rahli svetlobi nočnih svetilk, ko plava vse v sobi v poltemi, se izpremeni bivanje v bolnišnici v grozo noči, v kateri bolniku ni konca trpljenja. Celotni tisti, ki leže podnevi brez glasu, se oglašajo ponoči z

brezupnim stokanjem, ker jim sosed na postelji venomer zbujajo nove, neznosne bolečine.

Zrak v takih sobah je strašen. Kak je zrak ob jutrih na nekaterih oddelkih naše bolnišnice, ga ni mogoče opisati. Še celo zdravnikom, čeprav so vajeni smradu, prihaja, da bi se onezavestili. Le čudno je, da bolniki sploh vzdržijo!

Že samo ta opis strahote in sramote v ljubljanski bolnišnici, ki ga posnemamo iz

knjižice »Ljubljanska bolnica«, ki jo je izdala Akademsko akcija za izpopolnitev univerze, kliče na nujno pomoč. Ta je zlasti potrebna v interesu podeželanov, ki si velikokrat s težavo zberejo denar, da se prepeljejo v Ljubljano, a velikokrat po večurnem čakanju utrjeni od gledanja sobolnikov zapuščačo bolnišnico, ker ni v njej prostora, ali pa ostanejo v bolnišnici in morajo na lastni koži občutiti strahote prenapolnenosti.

Dolžnost vseh Slovencev je, da se pridružimo prizadevanju nedeljskih ustanovnikov Akcije za razširitev ljubljanske bolnišnice, da bodo čimprej odpravljene strašne nedostatki tega najvažnejšega slovenskega socialnega zavoda, a tudi zato, da bo zbrisan madež, ki ga moramo prenašati Slovenci zaradi strahot v ljubljanski bolnišnici.

V pravičnih cenah je rešitev kmečkih dolgov

V nedeľjo je imela v prostorih restavracije na mariborski postaji mariborska podružnica Kmetijske družbe redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. dr. Stanko Kovačič. Za zborovanje je bilo med kmetovalci precejšnje zanimanje, saj so bile na dnevnem redu tri važne zadeve: popolno ukinjenje izvoza naše perutnine in jajc v Nemčijo, ureditev nekakšne kmetijske razstave na glavni postaji v Mariboru in naposled vprašanje razdolžitve našega kmeta. Razprava o vseh teh za kmeta zelo važnih rečeh je bila zelo živahna.

Nemčija je ustavila uvoz naše perutnine in jajc pred kakimi 14 dnevi. To je imelo za posledico, da so cene peruti padle za okoli 30% in bodo padle še nižje, če ne bo pomoči. Iz Maribora in nekaterih drugih spodnještajerskih postaj se je lani izvozilo v Nemčijo okrog 1000 vagonov perutnine in jajc. Tega izvoza zdaj ne bo, kar bodo hudo občutili naši perutninarji.

Sprico vseh številnih težav, ki tarčajo našega kmeta, je začela mariborska podružnica Kmetijske družbe misliti tudi na samopomoč. Da se torej pomaga kmetu, obenem pa utrdi sloves naših kmetijskih pridelkov,

je podružnica sklenila urediti na glavni postaji v Mariboru nekakšno stalno kmetijsko razstavo, katere dobrot bi se v prvi vrsti posluževali tujci, ki potujejo skozi Maribor. Krepčaji se bodo lahko na tej razstavi s prvovrstnim pastiriziranim mlekom, ki si ga bodo tudi jemali s seboj v posebnih papirnatih steklenicah, nadalje s prvovrstnimi pitnimi jajci, pečenimi štajerskimi kokošmi in z našim prvovrstnim vinom in sadjem.

Daljša razprava se je razvila zlasti pri vprašanju razdolžitve našega kmeta. Govorniki so navedli, kako naš kmet pojmuje to razdolžitve in kakšno je njegovo stališče do te pereče gospodarske zadeve. Kmetije pravijo, da so pripravljeni plačati vse dolgove in da se ne potegujejo za nobeno crtanje dolgov, vendar pa da bodo svoje dolgove plačali šele takrat, ko bodo cene njihovih pridelkov dosegle isto višino, kakor so jih imeli pridelki tedaj, ko so se kmetje zadolžili. Do takrat pa zahtevajo za svoje dolgove plačino odložitve, ker v danih gospodarskih razmerah ne morejo plačati ničesar.

Pri volitvah, ki so sledile razpravi, si je podružnica spet izvolila dosednji odbor.

Za napredek reje koz

Kozjerejsko društvo za dravsko banovino s sedežem v Mengšu je imelo občni zbor 16. t. m. v Mengšu. Predsednik g. Zupan Ivan je ob tej priliki izrekel zahvalo banski upravi in kmetijskemu ministrstvu za podporo v svrhu nabave kozje plemenske živine, kar se je delno že izvršilo in se bo prihodnje dni spet nakupil en vagon plemenskih koz.

Društvo je bilo ustanovljeno šele lani marca, vendar je pokazalo v tem času znaten napredek. Je tudi član Zveze društev rejcev ma-

lih živali v Ljubljani, zavoljo česar prejemajo člani list »Rejec malih živali«, glasilo zveze. Tajniško poročilo izkazuje 267 članov. Blagajniško poročilo je zadovoljivo in je ves denar naložen v živalih, ki se dele brezplačno med člane s pogoji, da vračajo ob letu po enega mladiča, ki ga društvo spet podeli naprej z istim pogoji. Gospodarjevo poročilo navaja podrobnosti, kje so bile koze kupljene in komu oddane. Pred volitvami novega odbora se je oglašil k besedi banovinski referent g.

Hladnik Jakob, pozdravil delo Kozjerejskega društva in naglasil potrebo vzajemne pomoči v teh hudih gospodarskih časih v nesebičnem delovanju za blagor našega malega človeka.

Naš delavec in mali kmet sta danes najhujše prizadeta in je danes koza, dobra mlekarica, marsikateri družini v pomoč. Mlečnost koze pa ni odvisna samo od plemenskega izvora, temveč tudi od tega, kakšno krmo nudimo živalim. Predpogoj je tudi topel, zračen in suh hlev.

Pri volitvah so bili izvoljeni: Zobec Ivan, predsednik dr. Kenda Viktor, podpredsednik, Inkret Alfonz, tajnik, Pavlič Franc, blagajnik, Kavčič Gregor, gospodar, Cerarjeva Marija in Trobevšek Leopold, odbornika; Cepon Ivan in Burgarjeva Marija, namestnika odbornikov; Škofic Franc in Zirovnik Ciril, računski pregledniki; Kralj Makarij namestnik računskih preglednikov. Članarina ostane neizpremenjena 36 Din letno, za kar prejme vsak član tudi glasilo »Rejec malih živali«.

Na skupščini so govorili še številni drugi govorniki, zlasti z našega podeželja in slikali težavni položaj. Na zborovanju je bilo sklenjeno sklicati ustanovni zbor društva, če bodo med tem pravila potrjena, za 1. marc. Če pravila ne bodo potrjena, pa bo na ta dan sklican velik manifestacijski zbor dolžnikov iz vse Slovenije.

Obsodba marsejskih atentatoriev

Trije so obsojeni na smrt, trije pa na prisilno delo

Razprava proti marsejskim atentatorjem v Aixu en Provence se je končala 12. t. m. Porotnikom je bilo stavljenih 32 vprašanj, ki so se nanašala na to, ali so bili obtoženi Mijo Kralj, Zvonimir Pospisil in Ivan Rajič člani zločinskega združenja in ali so sodelovali pri umoru kralja Aleksandra in francoskega državnika Ba. thouja. Porotniki so razen treh vsa vprašanja potrdili in sicer z večino glasov. Porota je priznala vsem trem obtožencem tudi olajševalne okoliščine.

Po objavi krivdoreka porotnikov si je sodišče umaknilo k posvetovanju. Posvet je trajal tri četrti ure. Nato je stopil v dvorano sodni dvor in objavil sodbo:

Na podlagi krivdoreka porote je sodišče proglasilo obtožence za krive in je obsodilo Mijo Kralja, Zvonimira Pospisila in Ivana Rajiča zaradi sodelovanja pri marsejskem atentatu in pripravi za ta zločin na dosmrtno ječo in deportacijo.

Obsodba je bila potem potrjena in bodo vsi trije obsojenci poslani na prisilno delo, najbrž na zloglasne Hudičeve otoke, kjer so nastanjeni kaznjenci, obsojeni na dosmrtno prisilno delo.

Istega dne, ko se je končala razprava, je sledila še razprava zoper dr. Ante Pavliča, Evgena Kvaternika in Ivana Perčeca.

viča, ki so glavni krivci in organizatorji marsejskega zločina. Sodišče je zvečer razglasilo sodbo, po kateri so vsi trije v odsotnosti obsojeni na smrt.

Gibanje dolžnikov v Sloveniji

Hude gospodarske razmere so privedle do tega, da so se začeli dolžniki v vsej državi družiti in zahtevati primerne ukrepe v svoje varstvo. Tudi v Ljubljani obstoji že dalje časa pripravljani odbor za ustanovitev Društva dolžnikov in je bila v nedeljo sklicana spet seja, katere so se udeležili številni zastopniki dolžnikov iz vse Slovenije, g. dr. Anton Sagadin je poročal, da je glavni namen snujočega se društva, delati na to, da se s povečanjem obtoka bankovcev zniža previsoka notranja kupna moč našega denarja, dokler ne dosežemo povišanja cen predvsem kmetijskim pridelkom in nepremičninam na takratno višino, ko so nastali dolgovi. Nato pa da bodo dolžniki spet mogli odplačevati svoje dolgove in obresti zanje. Če se pa to ne da izvesti, zahtevajo odpis dolgov v razmerju padca. Dokler pa se eno ali drugo ne izvede, zahteva društvo takojšnjo ustavitev vseh eksekucij in prisilnih dražb.

Novoustanovljeno društvo „Rejec malih živali“ v Tacnu pripravlja razstavo

Veľiko zborovanje rejcev malih živali se je 9. t. m. vršilo v Tacnu ob številni udeležbi. Rejci so bili iz Dravelj, Poljan, St. Vida, Guncelj, Vižmarji, Broda, Tacna, Smartna, Pirnič, Medvod in Gameljna. Zbor je bil v prostorih Koširjeve gostilne in ga je vodil predsednik pripravljalega odbora g. Novak. Ustanovnega zbora se je udeležil tudi strokovni tajnik Zveze društva rejcev malih živali v Ljubljani g. Alfonz Inkret in je v poljudnem predavanju obrazložil koristi rejce malih živali za malega človeka. Nato so bila prečitana odobrena pravila in sprejet društveni poslovnik. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika Ivan Novak (Tacen), za podpredsednika Franc Šuštar (Smartno), za tajnika Ivan Zobec (Sp. Gameljne), za blagajnika Peter Brank (Tacen), za gospodarja Ivan Kralj (St. Vid), za odbornika Zlebnik Egadij (Zapuže), za odbornico Frančiška Reboljeva (Smartno), za namestnico Apolonija Sirnikova (Sp. Gameljne), za namestnika Franc Smolej (Vižmarje), za računski preglednika sta bila izvoljena Rafael Kampuš (Vižmarje) in Henrik Štrukelj (Guncelje), za namestnika računskih preglednikov Bizjan Jože (Tacen).

Pri slučajnostih se je obravnavalo bodoče delo novoustanovljenega društva, ki namerava že v najkrajšem času prirediti lepo razstavo malih živali v svojem okolju, da s tem zbudi zanimanje za umno rejo malih živali. Redni članski sestanki bodo vsakih 14 dni v nedeljah ob 9. dopoldne pri predsedniku g. Novaku.

Ivan Stivnik

13

Usodna žena

Toda Viktor se ni obrnil k nji s tistim mehkim, vubečim nasmehom kakor vedno doslej. Mirno in stvarno je odgovoril: »Meni se torišča dela ne zde tako dolgočasna kakor tebi, Beatrika. Narobe, nadajam se videti marsikaj zanimivega«.

Beatrika se je pokujala in grdo pogledala Romano, ki se je bila predzgnala odjesti ji Viktorjevo pozornost, četudi le za nekaj minut.

»Tudi mamí se zdi naravnost pregrešno pustó tam zunaj«, je dejala.

Gospa Sibila je pokrimala. »Da, samo enkrat sem bila tam. Strašno je. V defavnicah je neznosen zrak, v strojnicah pa tak glušec hrup, da človeku ni obstanka.«

»In tisti strašni smrad vsepovsod!« je vzklíknila Beatrika drgetaje.

»Kar slabo se mi stori, če pomislim nanj«, je povzela gospa Sibila. »Moj mož ni smel nikoli v moje sobe, kadar se je vrnil iz tovarne razen ako se je prej preoblekel. Kjer je hodil, je nosil s seboj tisti duh.«

Rahel, ironičen posmešek je zaigral Viktorju okrog ust.

»Da, vonj dela ni ustvarjen za občutljive živce. Rad vama verjamem, da se ne moreta sprijazniti z njim«.

Romana je narólo okrenila obličje k niemu ter ga vprašujoče pomerila z očmi. Zdelo se ji je, da zveni v njegovih besedah nekaj skrito porogljivega. Sploh jo je presenečala

umerjenost, katero je kazal nocoj proti Beatrki.

Beatrika pa ni začutila žela.

»Kadar začutim tisti duh, se vedno spominim bolezni in drugih neprijetnih stvari«, je povzela z ljubko grozo.

Toda Viktor se nocoj ni menil za njene umetnije, naj so ji še tako pristožale. Spet se je obrnil od nje ter pogledal Romano.

»Kdaj smem potemtakem priti?«

»Izvolite sami določiti čas.«

»Ali vam je prav, da se oglasim jutri popoldne?«

»To se ve.«

»Zelo vam bom hvaležen.«

Romana je sklonila glavo in smatrala razgovor poslej za končan. Gospod Trtnik je bil govoril z njo že itak dosti več nego drugače.

On pa se nocoj kar ni mogel nakramljati s tem pametnim, ilhim dekletom; venomer jo je nagovarjal in pritezal k svojemu razgovoru. Beatrki to ni bilo povšeči.

»Ah, kako dolgočas je poslušati vašina besedovanja o kupčiji!« je vzklíknila čez nekaj časa z očitno nestrpnostjo in jezno namrdnila obraz.

Tedaj je Romana umolknila in vstala, hotela oditi takoj po večerji, kakor je bila navajena. Toda Viktor jo je ustavil.

»Rad bi se še pomenil z vami o svojem najnovejšem izumu, ki sem ga šele nedavno dovršil. Za novo uspravno sredstvo gre, čigar sestavine sem dobil v indijskem rastlinstvu. Hotel bi se pogoditi s spodobno tovarno o izkoriščanju tega izuma. Morda bi zanimal vas? Upam, da vas nocoj ne kličejo več

kake poslovne dolžnosti. Ali bi mi darovali še nekaj minut svojega dragocenega časa?«

Romana se je ustavila. Tih nasmešek ji je zletel preko ustnic. Bil je prvi smehljaj, ki ga je Viktor videl na tem mladem obličju. Očaral ga je s svojo nenavadno milino.

»Opravka imam res da tudi še nocoj«, je odgovorila Romana, »toda razume se, da vas bom poslušala z velikim zanimanjem«.

Tako govoreč sta stopila v sosednji salon in Viktor je primaknil Romani stol.

Prvikrat je govoril Viktor z žensko o takšnih rečeh; čuditi se je moral, kako izvrstno je bila Romana poučena in kako temeljito je umela razpravljati o vsem. Njen način govorjenja je bil neobičajno mikaven in zanimiv. Ni se izražala s suho moško stvarnostjo, marveč tako, da je dobival predmet toplo, prietno življenje.

Viktor se je tako poglobil v razgovor, da niti ni opazil Beatrike, ki je dežala kuje se v naslonjaču, in njene matere, ki je večkrat pomembno zazehala, nazadnje pa z vidnim nezadovoljstvom odšla iz sobe.

V teku razgovora je videl Viktor le to, da se je iskril višnjevi kamen v njegovem prstanu jasneje in čisteje nego katerikoličkrat doslej.

Resnično in živo mu je bilo žal, ko je Romana naposled vstala in s tem prekinila pomenek. S toplo spoštljivostjo se je poslovil od nje.

Odšla je, in Trtnik je ostal sam z Beatrko. Janko je bil že zdavnaj pri svojih knjigah, in tudi gospa Sibila se ni bila vrnila v salon.

Beatrika se je zovoljno ukvarjala z brezpomembnim vezenjem, čigar edini namen je

Politični pregled

V ponedeljek je prispel na povratku iz tu-
žne

v Beograd Nj. Vel. bolgarski kralj Boris.
Na topčiderski postaji so ga sprejeli Nj. Vis.
knez namestnik Pavle, ministar dvora, mar-
šal dvora, prvi adjutant Nj. Vel. kralja in
upravniki dvora. Kralj Boris se je nastanil
pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu in kne-
ginji Olgji.

V ponedeljek se je začelo v banski palači
v Ljubljani

sedmo zasedanje
dravskega banovinskega sveta.

Najprej je podal poročilo ban g. dr. Natla-
čen. Splošne obravnave proračuna ni bilo in
je banovinski svet prešel kar na podrobno
razpravo o posameznih oddelkih. Najprej je
obravnaval proračun upravnega oddelka. V
torek pa so ves dan razpravljali o proračunu
kmetijskega oddelka, v sredo pa o proraču-
nu prosvetnega oddelka. Zasedanje se na-
daljuje.

V nedeljo so

pri volitvah v državni zbor v Španiji
zmagali levičarji.

Od 473 mandatov je dobil levičarski (socia-
listični) blok 259. Poraženi so zlasti vladnovci,
ki so rešili komaj 67, a desničarji so si priborili
147 mandatov. Ob volitvah je prišlo med so-
vražnimi tabori tudi do prelivanja krvi. V Ma-
dridu sta bili dve osebi ubiti. Sodiijo, da bo no-
vo vladno sestavil voditelj levičarskega bloka
Azana. Tuji listi splošno izražajo bojazen, da
bo zaradi levičarske zmage prišlo do krvavega
obračuna med obema taboroma.

Na povratku iz Pariza v Ankaro

je prispel v Beograd turški zunanji minister
Rudži Aras.

Na postaji ga je med drugimi pozdravil naš
ministrski predsednik in zunanji minister dr.
Stojadinović. Tik pred odhodom vlaka je iz-
javil Rudži Aras novinarjem, da je govoril z
dr. Stojadinovićem o sestanku Balkanske zve-
ze, ki bo v Beogradu. Dalje je naglasil, da je
bilo potovanje Nj. Vis. kneza namestnika v
London in Pariz velike važnosti ne samo za
Jugoslavijo, temveč za vse balkanske države.

bil, uveljaviti njene lepe roke.

Viktor je stopil k nji. »Tako marljiva,
Beatrika?« je dejal ter pritegnil stol in se-
del.

Z ljubko zamerljivim obrazom se je ozrla
vanj. »Kaj pa mi še preostane razen tega
dolgočasnega ročnega dela, ako se spušča
moj mnogostranski striček v puste poslovne
razgovore s še bolj pusto Romano in nima
prav nič več časa zame?«

Tisti hip je zagledal Viktor v zrcalu go-
spo Sibilo, ki se je pojavila med vrati za nje-
govim hrbtom, pa se je takoj spet tiho
umeknila, videč, da sedita Viktor in Bea-
trika sama.

Neudobno čuvstvo se ga je polastilo. V
tem tihem umiku je bil očividni in prozoren
namen, ki mu ni ugajal.

Raztreseno je odgovoril Beatriki. Dekle
se je vzravnało in reklo karajoče: »Ali si še
vedno v mislih pri svoji kupčiji, Viktor?
Povsem narobe mi odgovarjaš.«

Viktor je gledal ta hip na prstan in zapa-
zil v svoje začudenje, da je dobil kamen
spet tisto kalno, mlečno barvo. In zdaj je po-
gledal Beatriki v obraz. Topot je jasno raz-
ložil odurno potezo, ki mu je bila ostala do-
slej prikrita.

»Oprosti — pravkar sem premišljal o pre-
čudnih silah prirode.«

»Kako si se spomnil nanje?«

Pogledal jo je pazljivo. »Saj veš, da sem
bival delj časa v Indiji.«

»Da, vem.«

»Indija je dežela čudes, Beatrika. Tam
najdeš ljudi, zelišča in kamne, ki se odliku-
jejo z nenavadno, skrivnostno močjo.«

Zlatorog TERPENTINOVO MILO

Prepričanje gospe Ivanke.

Dobra ali zanična gospodinja se najlažje
spozna po njenem perilu. Vsaka gospodinja
ima dandanes lahko lepo belo, pa trdno perilo.
Seve ga mora prati le s terpentinovim milom
Zlatorog, ki ima: 1. veliko izdatnost, 2. nedo-
sežno čistilno moč, 3. daje obilno gosto belo
peno in 4. deluje obzirno in hitro.

Ko je Rudži Aras nadaljeval vožnjo skozi Bol-
garijo, ga je že na meji, v Dragomanu, pričak-
al bolgarski ministrski predsednik in zunanji
minister Kjusčevanov. Oba državnika sta ime-
la do Sofije in na sofijski postaji zaupne razgovo-
re. Na sofijski postaji je turški državnik izja-
vil novinarjem, da se bo na beografskem se-
stanku Balkanske zveze razpravljalo tudi o
pristopu Bolgarije.

Zadnje dneve so bile seje naše narodne
skupščine spet viharne, zaradi česar je bila v
torek

skupščina ponovno odgojena za teden dni.

Na seji v torek je šlo za predlog finančnega
ministra Letice, naj narodna skupščina prizna
razpravo o proračunu za l. 1936-37 nujnost in
med drugim določi finančnemu odboru tridne-
ven rok za predložitev poročila o proračunu.
Opozicija je hrupno protestirala, češ da so bile
v ministrovem predlogu neke netočnosti. Na-
črt proračuna je, kakor smo že poročali, finan-
čni odbor, ki ga je proučil, z večino glasov
odklonil. Predlog finančnega ministra o nu-
nosti proračunske razprave je dal predsednik
skupščine dr. Čirić na glasovanje z besedami:
»Oni poslanci, ki so proti predlogu, naj vsta-
nejo.« Večina je obsedela in predsednik je raz-
glasil, da je predlog sprejet, nato pa je sejo
prekinil, ker se nemir ni polegel. Po kratkem
odmoru se je seja nadaljevala, a ker je bilo
razpoloženje še zmerom napeto in hrupno, je

predsednik sejo prekinil in sklical prihodnjo se-
jo na 25. t. m. z istim dnevnim redom.

Po vesteh iz Rima

so Italijani na severni fronti v Enderti potisnili
Abesince nazaj

in je imela abesinski vojska hude izgube. Od
mnogih italijanskih letal, ki so sodelovala pri
obstreljevanju, se eno ni vrnilo. Po istih vesteh
čete rasa Mulugeta beže v velikem neredu.

Se enkrat

nudimo zamudnikom priložnost, da poravna-
jo zaostalo članarino za preteklo leto. Vsem
tem smo v prejšnji številki vnovič položili
položnice. Naj ne bo nevhvaležnega, ki bi pla-
čilo odklonil, ko je vendar vse leto preje-
mal, čital in se zabaval z »Domovino«. Ne-
pošteno bi bilo, kdor bi tako ravnal. Zato
smo prepričani, da bo vsakdo rajši plačal,
kakor pa vzel nase take očitke. Kdor tudi
zdaj ne bo plačal, mu bomo morali list usta-
viti, dolžni znesek pa izterjati po pošti.

UPRAVA »DOMOVINE«

Ustrašila se je, misleč, da hoče nadaljeva-
ti obširni pogovor, ki ga je imel poprej z Ro-
mano o indijskem rastlinstvu. Rajši bi se bi-
la podala na kako bolj osebno polje.

»Res?« je vprašala.

»Da, jaz na prime sem slišal o čarobnem
prstanu, ki ga je dobil oče mojega Kalute od
nekega Brahmana. Moj sluga pripisuje temu
prstanu čarobno moč, da naznanja svojemu
lastniku, ali obdaje s poštenimi ali nepošte-
nimi ljudmi, ter kaže, ali mu govore resnico
ali ne.«

Beatrika se je poglavo zasmejala. »Ah,
veš kaj, meni se zdi, da je tvoj Kaluta sle-
par.«

»Motiš se, resnicoljuben poštenjak je, ki
ponosno prezira sleherni laž. In trdno je
prepričan o čudežni moči tistega prstana.«

»Nu, jaz se prav gotovo ne bi dala prepi-
čati o nji, in zelo pametno se mi zdi, da v
resnici takšnih prstanov ni!«

»Zakaj se ti zdi pametno?«

»Tak prstan bi vendar lahko napravil
mnogo zla. In kakšen mik bi še imelo za
nas življenje, če bi videli vsakomur v srce?
Ali se ne zdi tebi, da bi bilo potem dolgočas
na svetu?«

»O, jaz pa menim, da bi bilo kaj zanimivo
imeti tak prstan.«

Beatrika je skomignila z rameni. »Ne!
Prav, prav dobro se mi vidi, da takšnih pr-
stanov ni!«

»Mar tudi ti kaj skrivaš, da se bojiš take-
ga prstana?«

Nejevoljno je zmrdnila z obrazom. »Ah,
Viktor, tako čuden si nocoj — ves drugačen
kakor navadno.«

Vprašujoče jo je pogledal. »Ali imaš res
skrivnosti pred drugimi ljudmi?« je ponovil
trdovratno.

Ošnila ga je z žarkim pogledom, ki naj
bi ga bil pripravil ob ves srčni mir, pa ga je
navdal le še z večjo grozo pred njeno lež-
nivostjo.

»Ljubi Viktor, mlado dekle ima časih na
tisoče sladkih skrivnosti. Če si mislim, da bi
imel ti tak prstan in bi mi videl z njegovo
pomočjo na dno srca — joj, Bog nebeški!«

Viktorja je navdala mrzla radovednost, ka-
ko daleč pojde Beatričina laž.

»Ali bi videl tam tako strašne stvari?« je
vprašal s čudnim poudarkom.

Vzdihnila je in ga pomerila s sladkim, oča-
rujočim pogledom.

»Ah, ljubi Viktor — tako me ne smeš iz-
praševati. Saj ti že itak izblodečem preveč
tega, kar žije in klije zate v mojem srcu. Ka-
dar govorim s teboj, se ne morem prav nič
obvladovati. Mama pravi vedno, da sem vse
preveč naglo narave. Vsaka hlimba mi je
tuja in nemogoča, ne morem se zatajevati
in vendar moramo uboga dekleta skrivati
marsikaj in ne smemo vedno pokazati, kako
nam je pri srcu. Vi možje ste v tem pogledu
srečnejši. Ah, ne vem, kaj bi rekel, da mi
vidiš v srce.«

To rekši je sramežljivo pobesila oči, ka-
kor bi morala skriti svojo dušo, in je nagni-
la glavicco naftik rosnih cvetlic.

Tako je sedela in čakala odrešilne besede
Razločneje pač ni mogla govoriti! Lov na
Viktorja se ji je dozdeval vsak dan težji in
napornejši. Pričv. ki naj bi mu izvalile pri-
znanje, mu je bila dala pač res dovolj, ne

DOPISI

CEZANJECVI PRI LJUTOMERU. Tukajšnji posestnik Jožef Gorjak, ki je tudi lovski paznik, je v lovskem revirju g. Belca Janka, šolskega upravitelja v Križevcih, ustrelil v občini Vogričevcih velikega lisjaka. Lisice povzročajo tukajšnjim posestnikom veliko škodo in je vsa okolica vesela, da je padel lisjak.

LAŠKO. V Laškem je vsako leto v februarju tako zvan Matijev sejem. Letos bo praznik sv. Matije zaradi prestopnega leta 25. februarja, vendar pa bo ta sejem tudi letos kakor običajno 24. februarja (ponedeljek).

LUKAVCI PRI LJUTOMERU. Nedavno je neki cigan vodil lepega konja po vaseh, ki bi ga prodal ali pa zamenjal za drugega. Moral pa je za konja kupiti tudi sena. Ko se je cigan ustavil v neki gostilni v Lukavcih, se mu je ponudil neki Makovec, da mu za 10 Din prinese sena. Ko je cigan potegnil denarnico iz žepa, da bi Makovcu izplačal 10 Din, mu je ta pograbil denarnico, pobral iz nje denar v znesku nad 1000 Din, vrgel pred cigana denarnico in zbežal. Za deva raziskuje orožništvo, ki je Makovca že izsledilo.

ZAVRŠE PRI GROBELNEM. Prijazna je naša vasica. Na majhnem hribčku stoji lepa cerkva in okoli nje je pokopališče. Preteklo je že precej časa, odkar niso več tukaj pokopavali mrtvih. Pred kratkim pa so jih spet začeli pokopavati. Ob nedeljah in praznikih se tu zbira vaška mladina, tudi starejši radi pridemo na ta lep hribček, da se malo pogovorimo. Ko tako med sabo kramljamo, se nam nudijo vsakovrstni prizori: otroci skačejo po starih in novih grobeh, mečejo kamenje, predstavljajo stare zlomljene spomenike in še druge neumnosti uganjajo. Zelo neprimerno je to. Ali ne bi roditelji malo posvarili svoje otroke, da ne bi na blagoslovljeni zemlji uganjali svojih porednosti. Otroci naj za naprej rajši skačejo po vaški gmajni in lahko tam zbijajo šale. Letos imamo dolg predpust, a poroke ne bo nobene. So pač slabi časi. Star pregovor pravi: Ako ni v vasi nobene poroke, rad potem volk leti skozi vas. Tako

glede na zvesto pomoč, katero ji je izkazovala mati pri njenem podjetju.

Ze nekajkrat je mislila Beatrika, da je dospela na cilj svojih želja, in vselej se je ukani. Vzlic temu je vse do nocojšnjega večera trdila, da v svoji osebi; zdaj pa je mahoma začutila, da je izginila tista brez-pogojna gotovost bogve kam. Nekaj nepojm-ljivega jo je navdajalo s tesnobo in nemir-om.

Trenutje je bilo vendar takšno, da Viktor ni mogel drugega nego govoriti. Vse izhode mu je bila zastavila in ga spravila brezob-zirno v položaj, iz katerega ni bilo rešitve. Ali se mu razveže jezik ali ne?

Viktor je molčal.

Minute so tekale. Beatrika je sedela v muč-ni napetosti in čakala. Zaman! Tedaj je drhte-če zasopla in vzdignila oči, da bi opazila z enim tistih čarobnih pogledov, ki je bila že tolikrat preizkusila njihovo moč. Toda vide-la je, da je njegov obraz kakor okamenel in njegov pogled pobešen. Upiral ga je v pr-stan na svoji roki. Toda ona se ni menila za prstan, vide-la je zgolj okameneli obraz.

»Viktor!«

S sladkim, omamnim glasom je zaklicala njegovo ime. Sunkoma se je zdrznil iz svoje pozabe.

»Oprosti, Beatrika, nekam raztresen sem nocoj. O čem sva pravkar govorila?«

Skočila je na noge, se sklonila čezenj ter ga prijala za ramena. Nekaj ji je govorilo, da je ves trud zaman, ako ga v tej uri ne pripravi do jasne besede.

»Grdi, hudobni Viktor! Res si negalanten, da pošiljaš svoje misli proč od mene«, ga je pokarala z nežnim glasom.

ga zdaj vsi s strahom pričakujemo na pe-pešnično sredo. Za danes dosti, pa še dru-gič kaj.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se za kg žive teže trgovali: debeli voli po 2,50 do 3, poldebili voli po 2 do 2,80, klavne krave, debele po 2 do 2,90, plemenske krave po 1,80 do 2,25, krave klobasarice po 1,25 do 1,75, mlazne krave po 2 do 3, mlada živina po 2,75 do 3,60, teleta po 3 do 4 Din. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 6 do 8, meso od bikov, krav in telic po 4 do 6, telečje meso I. vrste po 8 do 10, II. vrste 4 do 6, svinjsko meso, sveže po 8 do 10 Din za kg.

SVINJE. Na ptujskem sejmu so se za kg žive teže trgovali peršutarji po 4,50 do 5,50. debele svinje po 6 do 7, plemenske pa po 4,50 do 4,75 Din. Prasce so prodajali po ka-kovosti od 70 do 120 Din za rilec.

VINO. Cene neizpremenjene. Kupčija še zmerom slaba, zaradi tega imajo vinogradni-ki še polne zaloge.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah s prišteto premijo:

1 nizozemski goldinar za 29,60 do 29,74 di-narjev;

1 nemško marko za 17,49 do 17,63 Din;

1 angleški funt šterling za 214,81 do 216,86 dinarjev.

1 ameriški dolar za 42,69 do 43,05 Din;

100 francoskih frankov za 287,82 do 289,26 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za 180,47 do 181,58 dinarjev.

Vojna škoda se je trgovala po 358 do 362 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 79 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 9,35 do 9,45 Din.

Sejmi

24. februarja: Braslovče, Bučka, Kozje, Lo-če pri Poljčanah, Radohova vas, Rogatec, Velike Lašče, Laško;

25. februarja: Beltinci, Cerkljica, Črmošni-ce, Lesce, Moravče, Slov. Bistrica, Zubina;

27. februarja: Ig pri Ljubljani, Velenje, To-plice na Dolenjskem;

28. februarja: Veliki Čarnik;

29. februarja: Boštanj, Vuzenica.

Drobne vesti

== Velik posvet o udejstvovanju društev rej-cev malih živali v Sloveniji sklicuje banska uprava v Ljubljani na dan 23. t. m. ob 10 do-poldne v prostorih Kmetijske družbe v Ljub-ljani z naslednjim dnevnim redom: razprav-ljanje o možnost ustanovitve enotne organi-zacije rejcev malih živali, določitev delovne-ga območja organizacij v posameznih pano-gah rejce malih živali glede na zadevno de-lovno območje banske uprave, slučajnosti. Po-sveta naj se udeležijo vsa društva rejcev ma-lih živali po svojih zastopnikih. Tega dne se bo določila enotna rejska organizacija, ki bo vodila vse rejsko gibanje po določenih smer-nicah za napredek umne rejce malih živali v dobro našemu malemu človeku.

== Ustanovitev Okrožja kmetijskih podruž-nic. Te dni so zborovali zastopniki 25 po-družnic Kmetijske družbe iz celjskega, šmar-skega, slovenjgraškega, gornjegraškega in laškega okraja v Celju »Pri zelenem trav-niku«. Na zborovanju sta poročala g. dr. Kovačič iz Maribora in kmetijski referent g. Wernig. Zborovalci so ustanovili Okrož-je kmetijskih podružnic. Za načelnika je bil izvoljen posestnik g. Rebov Martin iz Čre-ta pri Teharju.

== Kmetje iz okolice Zagreba nočejo pro-dajati živino po nizkih cenah. Na živin-skem sejmu v Zagrebu je nastalo 12. t. m. veliko razburjenje. Trgovci, ki so prišli ku-povat živino, so povsod naleteli na nenadno povišane cene. Kakor se je opazilo, so bili kmetje, ki so prodajali živino, organizirani in so cene čvrsto držali 20 do 30 odstotkov višje kakor na prejšnjem sejmu. Trgovci za-radi tega niso skoro ničesar nakupili. Zato so se tudi cene mesu dvignile. Ko so hoteli potem nakupiti živino v okolici, se jim je zgodilo isto. Prve posledice odločnega nasto-pa kmetov se bodo pokazale že v nekaj dneh, ko bodo pošle zaloge mesa v zagreb-ški klavnici.

Sleherna njena žilica je trepetala od ne-strpnosti. Tesno se je prižela k njemu. Vik-torju se je zdelo, kakor bi ga zadrgavala v zamko. Vstal je, planil kvišku. Ker se Bea-trika ni odmečnila, je omahnila nazaj, in padla bi bila, da je ni prestregel v roke. V tem nevarnem trenutku pa je vstopila, ka-kor na dano znamenje, gospa Sibila. Beatrika je sklonela, kakor da se ne more več ob-vladati, z glavo na Viktorjevih prsih in mu z rotočo nežnostjo zrla v obraz.

Položaj je bil očitno sumljiv; gospa Si-bila je menila, da je prišla baš v pravem tren-utku, ko je treba dati zaročencema le še materinski blagoslov.

Naglo je stopila k njima: »Viktor — Bea-trika, ali vidim prav?« je vzkliknila napol prestrašeno, napol veselo.

Viktorju je bil trenotek strahovito mučen. Vedel je, s kolikšnim upom in pričakovanjem gledata nanj obe dami, in ta zavest ga je kar ohromila v prvem trenutku. Toda čutil je, da ga reši iz nastavljene mreže še od-ločen napor. Z nežnostjo in rahločutjem je stiska Beatrično telo čedalje tesneje k nje-govemu in kako vsa sili v njegovo naročje. Umekniti se pa ni mogel, ker mu je stal za bil brezpogojno izgubljen. Čutil je, kako se hrbtom visok naslanjač.

Tedaj se je ostrčil. Rahlo, a odločno je po-rinil gospodično od sebe ter jo potisnil na stol.

»Malo je manjkalo, da nisva padla, ker sva vstala hkrati«, je dejal vladno, a hladno in mirno. »Oprosti, Beatrika, da sem bil tako neroden.«

Beatrika se ni mogla več premagati. Pla-nila je spet na noge in se hito vrgla na ma-

terine prsi. Nato se je iztrgala iz njenih rok ter naglo zbežala iz sobe.

Gospa Sibila je bila umna, izkušena žena. Kakor bi trenil, je pregledala položaj. Ne-dvomno je hotela Beatrika s preveliko bur-nostjo izsiliti odločitev, pa ji je izpodletelo.

»Storila je nerodnost, lotila se je prezgo-daj«, je dejala sama sebi ter poizkusila re-šiti, kar morda še ni bilo izgubljeno.

Majaje z glavo je pogledala za hčerjo. »Kaj pa je z otrokom, Viktor? Ali sta se spr-la?«

»Ne, Sibila, nisva se prepirala.«

»Toda Beatrika je jokala. In tako raz-burjena je stekla iz sobe. Nekaj se je moralo zgoditi med vama.«

Viktor je zmajal z glavo. »Motiš se, draga Sibila. Čebila sva povsem nedolžno in mir-no. Seve, priznati moram, da sem bil nekam raztresen. Ona mi je očitala, da nisem ga-lanten, in jaz sem se hotel zagovarjati. Pri tem sva vstala, menda obadva hkrati, in ta-ko izgubila ravnotežje. Morda je nisem pre-stregel prav lahko — saj pa tudi nisem uteg-nil paziti! — in jo je kaj zabolelo. Ali pa je zajokala in zbežala v šali ter se kmalu spet vrne s smečnim obrazom.«

Gospa Sibila mu je sedla nasproti.

»Ne, ne, Viktor — to ni bila šala. Beatrika je zelo občutljiva, kar se tiče tebe, to sem opazila že zdavnaj. Ti ji pomeniš toliko, kakor ji ni še nihče. In v taki mladi dekliški duši se gode včasih čudne stvari. Zdelo se mi je, da gojiš ti do Beatrike posebno priscr-bno čuvstva. Res, ko sem prejle stopila v so-bo, sem menila, da vidim srečno dvojco. In — da povem po pravici — prav nič nisem bila iznenadena.« Dalje prihodnjč.

— Angleži odvarjajo nov zlati rudnik v Bosni. Angleška družba Goldfield Limited se je po dvoletnem preučevanju ozemlja pri Fojnici v Bosni odločila, da bo začela izkoriščati zlato rudo na tem ozemlju z najmodernejšimi napravami. V glavnem rovu v Bakovici so našli zlato žilo, dolgo 180 m, ki sama vsebuje za preko 23 milijonov dinarjev zlata.

— Japonsko blago v Jugoslaviji. Podatki o naši trgovini s posameznimi državami nam potrjujejo, da je japonsko blago začelo zadnja leta prihajati tudi v našo državo. Med tem ko smo leta 1932, uvozili iz Japonske le za 1.4 milijona dinarjev blaga, naslednje leto pa za 4.2 milijona, se je predlanskim uvoz iz Japonske dvignil na 13.2 milijona, lani pa se je povzpел že na 29.7 milijona dinarjev. Ta uvoz predstavlja zaenkrat šele 0.8 odstotkov vsega našega uvoza, vendar se je bati, da se bo uvoz iz Japonske nadalje dvigal, kar bo lahko imelo tudi neljube posledice, zlasti če bomo uvažali blago, ki ga sami doma izdelujemo. Upoštevati pa je tudi treba, da temu naraščajočemu uvozu iz Japonske ne stoji nasproti skoro nikak izvoz našega blaga v Japonsko.

Domače novosti

* Kmetje v borbi z nizkimi cenami. Iz vsega jastrebarskega sreza so se predzadnje nedelje zbrali kmetje na veliko zborovanje, ki je bilo posvečeno borbi proti nizkim cenam kmetijskih pridelkov. Na zborovanju so kmetje ogorčeno protestirali, da se že vsa zadnja leta nič ne stori za izboljšanje njih obupnega položaja. Naposled pa so sklenili, da ne bodo odslej več prodajali svojih pridelkov pod dohodo ceno.

* Razpuščen občinski odbor. Z utemeljitvijo, da so se pri pregledu občinskega poslovanja ugotovile nerednosti in nepravilnosti, so bile na novo razpuščene občinske uprave v Škofji Loki, v Mirni na Dolenjskem, v Toplicah pri Novem mestu in v Črmošnjicah. Obenem so bili razrešeni tudi ostali člani občinskih odborov, vendar ne več z utemeljnostjo nerednosti, marveč zaradi tega, ker so občinski odbori zaradi razrešitve svojih uprav postali za delo nesposobni. Z odlokom no-

tranjega ministra je bil kraj Lipa izločen iz občine Odrancev in priključen občini Turnišču.

* Največje podjetje v Sloveniji ustavlja obrat. Woschnagova tovarnica usnja v Šoštanju je 8. t. m. odpovedala svojemu delavstvu z izjavo, da bo podjetje 22. t. m. zaprlo obrat. Podjetje utemeljuje ustavitev obrata s krizo, ki je zajela vso usnjarsko industrijo. Z ustavitvijo obrata v tej tovarnici bo brez dela 350 delavcev in delavk, ki bodo ostali brez vsakega zaslužka. Poleg njih bo prizadetih tudi okrog 800 njihovih družinskih članov. Vsi ti ubožci bodo izpostavljeni največji bedi.

* Zveza obrtnih društev v Ljubljani sklicuje na nedeljo 8. marca ob 1/2 10. dopoldne v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani zborovanje vsega obrtništva iz dravske banovine v zadevi **pavšalnega obdavčenja obrtnika in njegove gospodarske zaštite!** Tovariši obrtniki, vsi kot eden mož, hočemo manifestirati za svoje upravičene zahteve! Za naš nadaljni obstoj gre. S svojo polnoštevilno udeležbo izpričajte važnost gornjih naših zahtev. Dolžnost slehernega tovariša je, da se tega zborovanja udeleži. Poslužite se polovične vozne cene z nedeljskimi voznimi listki. Čim več nas bo v obrambi naših pravic, tem zanesljivejši bo naš uspeh!

* Sladkorne tovarnice hočejo podražiti sladkor. Svoj sklep utemeljujejo s tem, da morajo letos draže plačevati sladkorno peso. Sladkor naj bi se podražil za 50 par pri kilogramu, kar bi pomenilo povečanje dohodkov sladkornih tovarnic za 21.000.000 Din letno. Sladkor je pri nas menda že zdaj najdražji na svetu in je žalostno, da vse široke vrste rabnikov še niso nastopile z vso odločnostjo proti tako visokim cenam sladkorja in ogromnemu dobičku sladkornih tovarnic.

* Zborovanje trafikantov. V nedeljo so imeli trafikanti v hotelu Lloyd v Ljubljani zborovanje svojega združenja, ki obsega vse trafikante Slovenije. Občnemu zboru je predsedoval odposlanec z Jesenic g. Miklavčič. Sprejete so bile vdanostna brzojavka kralju in pozdravni brzojavki finančnemu ministru Letolci in direktorju monopolne uprave Markoviču. Glavno poslovno poročilo je podal predsednik g. Belinc in omenjal pravilnik o prodaji monopolskih pred-

metov. Ta pravilnik ne ustreza zahtevam in težnjam slovenskih trafikantov, vendar pa so trafikantje v južnih krajih države z njim kolikor toliko zadovoljni, ker so bile razmere tam še slabše kakor pri nas. Trafikanti so sklenili, da zavzamejo končno stališče do novega pravilnika šele tedaj, ko izide v slovenščini. Soglasno je bil izvoljen naslednji odbor: Belinc, Preša, Marjana Novakova, Jernej Novak, Franja Pezdirjeva, Trebušak, Goli, Kušar, Klander, Sever, Bežak in Ceplak.

* Železniški upokojeanci so veliki siromaki. V nedeljo so zborovali v salonu pri Levu v Ljubljani železniški upokojeanci, včlanjeni v Društvo železniških upokojeancev za dravsko banovino. Zborovanje je vodil predsednik Šalamun in opisal obupen položaj teh upokojeancev. Našteval je naporna prizadevanja društva, da bi se doseglo kakšno izboljšanje, toda v tem poslovnem letu je doletel železniške upokojeance skupno z vsemi drugimi upokojeanci in državnimi uslužbenci hud udarec znižanje pokojnin. Iz tajniškega poročila je razvidno ogromno delo, ki ga je društvo opravilo za svoje člane. Članstva je 630. Na koncu poročil se je vnela živahna razprava v katero je posegel tudi navzoči narodni poslanec g. dr. Riko Fuchs in je naštel svoje in svojih tovarišev napore za izboljšanje položaja železniških upokojeancev in sploh državnega uradništva. Vendar se zaradi tega ni zgodilo prav nič novega in boljšega. Na koncu so zborovalci še za eno leto poverili vodstvo društva staremu odboru s predsednikom Šalamunom na čelu.

* Koliko imamo državnih uslužbencev in upokojeancev. Po državnem proračunu za leto 1935-36 je 208.277 državnih uslužbencev in 38.810 osebnih in 24.979 rodbinskih upokojeancev.

* Smrt delavnega moža. V Ratečah je umrl g. Ivan Jalen. Štel je 71 let. Kdo bi mogel verjeti pred dobrim letom dni, da je na videz zdravega moža izpodjedal zahrbtni črv bolezni. Rodil se je iz stare ugledne kroparske rodbine. Ko se je bil poročil z domačinko g. Kristino Pirčevno, sta šla na severnozapadno slovensko mejo, v planinske Rateče, kjer je začel gostilno in jo kmalu izpremenil v večji hotel. V poglavitem pa se je posvetil takrat razvijajoči se lesni industriji, ki ni dvignila

DOMA

ŠESTNAJSTO POGlavJE

Na delo.

V trenutku, ko je Perina stopila iz za žive meje na cesto, je zaslišala presunljivo tuljenje, ki je prihajalo iz tovarne, in takoj nato se je oglasilo žvižganje po vseh vaseh v okolici Maraucourta.

Takoj se ji je zazdelo, da morajo klicati ti žvižgi delavce na delo. Ker se je bala, da ne bi prišla prepozno, je pospešila korake. Ko je prišla v vas, so bile že vse hiše odprte. Na pragih so stali ljudje, nekateri pa so po vežah zajutrkovali. Drugi so se umivali pri vodnjakih. Toda še nikogar ni bilo na poti proti tovarni. To je bilo najzanesljivejše znamenje, da se še ne mudi na delo.

Kmalu nato pa je ura odbila trikrat in iznova se je začelo žvižganje in tuljenje, to pot še dosti močnejše kakor prej. Takoj se je napolnila cesta, iz vseh hiš so se vsuli ljudje kakor iz mravljnišča.

Med njimi je Perina kmalu zapazila Rozalijo. Med množico se je zrinila do nje in se ji pridružila.

»Kje si pa bila?« jo je Rozalija začudeno vprašala.

»Bolj zgodaj sem vstala, da sem si malo ogledala okolico,« je odvrnila Perina. »Precej daleč sem bila.«

»A, tako! Jaz sem te pa povsod iskala!« »Hvala! Veš, nikoli ne morem prav dolgo spat.«

Med tem sta prišli do velikih vrat, ki so držala v tovarno. Tam so se ljudje porazgubili po raznih oddelkih. Pri vratih je stal dolg, suh možak s slamnikom na glavi in pazljivo motril vsakogar, kdor je zavil proti tovarni.

»Sušec!« je šepnila Rozalija. »Judež!«

Perini tega pojasnila ne bi bilo treba. Na prvi pogled je vedela, da mora biti to ravnatelj Talouel, o katerem so se dekleta prejšnji večer pogovarjala.

»Ali naj grem s teboj?« je tiho vprašala Perina.

»Seveda!«

Za Perino je bil ta trenutek odločilen, toda zatajila je vznemirjenost, ki se je je bila polotila. Čemu bi se bala, ko vendar vsakogar vzamejo na delo?

Ko sta prišli že tik do vrat, je Rozalija pomignila Perini, naj stopi za njo. Obe sta šli iz vrste in se približali ravnatelju.

»Gospod ravnatelj,« je dejala Rozalija, »to je moja prijateljica, ki bi rada dobila delo.« Talouel je Perino hitro pogledal. Potem je dejal:

»Takoj bomo videli.«

In Rozalija, ki je menda že vedela, kaj je treba sedaj storiti, je stopila s Perino ob stran.

V tem trenutku se je začelo pri vratih šepetanje in delavci so se razmaknili, da so spustili na dvorišče voz, ki je pripeljal gospoda Vulfrana Paindavoina. Spet je vodil konja mladi mož, ki je sedel tudi prejšnji dan na kozlu. Čeprav so vsi ljudje vedeli, da je njihov gospodar slep, so vendar takoj smeli klobuke in ga spoštljivo pozdravili.

»Vidiš, da ni zadnji,« je šepnila Rozalija Perini.

Ravnatelj je hitro stopil k vozu.

»Gospod Vulfran, dobro jutro vam želim,« je rekel in se priklonil.

»Dobro jutro, Talouel!«

Perina je gledala za vozom, ki se je odpeljal dalje, potem pa je opazila še uradnike, ki so hitro prihajali drug za drugim. Bili so vsi tisti, ki jih je bila prejšnji dan videla pri kosilu.

Naposled je gneča nekoliko ponehala. Poslednji, ki so prihajali, so morali kar teči, kajti prav tedaj je odbila ura.

»Nečaka bosta spet poslednja,« je šepnila Rozalija.

Ceprav ni bilo skoraj nobenega človeka več, vendar Talouel ni zapustil svojega mesta. Roke je imel v žepih in gledal v daljavo.

Nekaj minut nato je prišel mladi gospod, ki se mu je že na obrazu in po obleki videlo, da ne more biti delavec, pa tudi ne uradnik. Se med potjo si je zavezoval samovoznico, kakor da prej tega ne bi bil utegnil.

Ko je prišel do ravnatelja, ga je ta spoštljivo pozdravil kakor prej gospoda Vulfrana, vendar pa Perini ni ušlo, da je bilo med obema pozdravoma le precej razlike.

»Gospod Teodor, dobro jutro!« je dejal Talouel.

»Dobro jutro, Talouel! Ali je moj stric že tu?« je vprašal.

»Seveda, gospod Teodor. Ze najmanj pet minut je minilo, kar je prišel.«

»Oho!«

»Pa vendar niste danes zadnji,« je odvrnil Talouel in se zasmejal. »Gospoda Kazimira tudi še ni, čeprav ni bil včeraj v Parizu ka-

le njegovega blagostanja, marveč je postala glavni vir dohodkov sicer siromašnih domačinov. Ko so Ratečani spoznali njegovo razumno gospodarstvo, so ga izvolili za župana. 16 let je županoval, in sicer v prav težkih časih med svetovno vojno do dneva, ko je njegova vzorna domačija pri rateški postaji prišla pod Italijo. Med njegovim županovanjem je zadela Rateče velika nesreča: zgorela je bila skoro vsa vas. Toda največ po pokojnikovi zaslugi je bila vas v kratkem spet urejena brez posebnih gmotnih bolečin vaščanov. Takoj nato je skrbni župan ustanovil v vasi gasilno društvo, ki mu je načeloval več let. Velike zaslugi si je bil spletel za naše SPD. Med sadove njunega dela spada planinska kočna na Vršiču. Od živčevih otrok je hčerka Tina poročena z višjim gozdarskim svetnikom inž. Krautom, sin Vinko pa je naslednik očeta. Lahka mu bodi domača zemlja, žalostim naše sožalje!

*** Smrt dveh rudarskih trpinov.** Te dni je po velikem trpljenju zatisnil oči rudar Anton Prašnikar iz Toplice. Siromak se je nedavno, prav pol leta zatem, ko se je bil njegov brat Jože v rovu ubil, sam ponesrečil. V rovu mu je plast zemlje zlomila hrbtenico. Nekaj časa je bil v bolnišnici, pa so ga pripeljali domov, ker je želel, da bi ga pokopali poleg brata Jožefa. Nekaj dni prej pa je umrl 23letni rudar Franc Majdič iz Kisovca. Obol je za nevarnimi spuščaji, da so ga morali odpeljati v ljubljansko bolnišnico. Tudi on je želel, da so ga prepeljali domov, kjer je že drugi dan umrl. Pokojnika trpinoma bodi ohranjen lep spomin, preostalim naše iskreno sožalje!

*** Dolenjska ima nov premogovnik.** V zapuščenem premogovniku na Otočcu se je začelo po dolgih letih spet delo. Rudnik je prevzela v svojo last rudniška družba »Petrovče«, ki je začela kopati premog prve dni februarja. Ker so na Otočcu velike plasti rjavega premoga, je upati, da bo zdaj družba temeljito izkoristila bogastvo premogovnika in zaposlila čim več domačih siromakov.

*** Okoli 4000 upnikov Vzajemne pomoči.** Od leta 1933. trajajoča afera Vzajemne pomoči, registrirane pomožne blagajne v Ljubljani, se bliža končni rešitvi. Kazenska preiskava proti štirim odgovornim funkcionarjem Vzajemne pomoči je končana in bo obtožnica v kratkem objavljena. Sodijo, da se bo vršila glavna obravnava pred ljubljanskim malim senatom julija ali jeseni. Konkurnz sam je ugodno zaključen. Konkurnzna imovina Vzajemne pomoči je do malega že vsa vnovčena in naložena pri Državni hipotekarni banki, v kolikor ne obstaja iz vloge pri Mestni hranilnici v Ljubljani, kjer je še pred otvoritvijo konkurza bil naložen večji znesek. Konkurnz je bil nad Vzajemno pomočjo razglašen 12. decembra l. 1933. Civilne pravde, nastale po konkurzu, so po večini ugodno končane in bo v kratkem rešena tudi neka večja pravda pri stoletni sedenici v Zagrebu. Če bi imovina, naložena pri Mestni hranilnici v Ljubljani, bila izplačljiva, potem bi upniki, katerim je terjatev priznana, prejeli v kratkem skoro 100 odstotkov priznanih zneskov, ki so jim bili dočleni na ugotovitvenem roku. Doslej je upraviitelj konkurza dr. Viljem Krejči zmagal v vseh pravicah, ki so bile naperjene proti Vzajemni pomoči. Vseh upnikov je okoli 4000, ki so prilažili svoje terjatve konkurzni masi in katerim so bile priznane le vplačane članarine, odnosno premije, nasprotno pa jim niso bile priznane pristopnine in posmrtnine. Večina upnikov sploh ni prijavila svojih terjatev konkurzni masi.

*** Redka hvaležnost.** V Vopraši v Bosni živi premožen starec Miško Perić, ki je ostal trdovraten samec. Pred kratkim pa je zbolel in se že spoprijaznil z mislijo, da bo umrl. V svoji osamelosti, ko mu ni nihče mogel streči, je čakal zadnjega dneva. Eden izmed njegovih sosedov se je usmiliti bolehnega starca, čeprav je bil druge vere, pa mu je priskočil na pomoč in ga začel s svojimi domačimi zdravili zdraviti. Zdravila so pomagala in stariček je ostal pri življenju. Miška Perića je ta prostovoljna žrtev njegovega sosedu tako razveselila, da je sklenil poplačati to dobroto. Sed je na sodišče in dal vse svoje imetje prepisati na ime požrtvovalnega sosedu.

*** Avtomobilska nesreča pri Rimskih toplicah.** V petek zvečer se je zgodila med Rimskimi toplicami in Zidanim mostom huda nesreča. Zagrebški trgovec Marinić se je vozil skupno s tovaršem Lenardićem na tovornem avtomobilu z veliko množino jabolk. Po nesrečnem naključju se je avto prevrnil in se je Marinić smrtno ponesrečil.

*** Smrt zaradi neprevidnosti.** Pri kovaču Skendru v Senčurju se je učil kovaške obrti 18letni Alojzij Sitar, sin posestnika iz Predoselj. Nedavno zvečer je po končanem delu večerjal in skupno z domačimi molil rožni venec, potem pa je šel spat v svojo sobo. Da bi se ogrel, je malo železno pečico zakuril z ogljem. V zaprtem prostoru se je začel nabirati ogljikov monoksid, ki je fant zadušil. Mojster je bil tisti čas pri sosedu. Okrog 22. ure je nezvestnega Sitarja našel fant Maks, ki je z njim spal v isti sobi, toda vsak poizkus, nesrečnega obuditi, je bil zaman. Mrtveca so še isti večer prepeljali domov v Predoselje.

*** Drevo jo je ubilo.** Marija Urbančkova, podomače Junkovca, 62 let stara posestnica v Britofu, ki ji je mož padel v vojni, je nedavno šla s sinom v gozd v Tatine, da bi posekala in naložila nekaj dreves, ki jim je zadnji veter poaril. Med delom je prišla med dva pokarta borovca, ki sta visela drug čez drugega. Nenadno je eno drevo zdrsnilo in zadelo Urbančkovo za vrat in glavo s tako močjo, da je bila nesrečnica pri priči mrtva. Ker sta se v okolišju v kratkem času pripešili dve smrtni nesreči, ljudje s strahom ugibajo, ali se bo zgodila še tretja.

*** Huda nesreča na povratku s Smarne gore.** V nedeljo že v mraku se je vračala večja družba s Smarne gore. Ko je dospela do Okenca pri Turnu, se je eden izmed družbe, 36letni mizar Viktor Verbič iz Guncelji pri St. Vidu, uslužben pri ljubljanski tvariški Nagas, tako nesrečno spotaknil ob korenino, da je padel in udaril z glavo ob skalo. Nesrečnej je ves v krvi obležal nezvesten. Prenosili so ga v restavracijo »Savo«, odkoder ga je reševalni avto še zmerom nezvestnega prepeljal v splošno bolnišnico. Verbič ima prebito glavo in brčkone pretres možganov.

*** Obupal je nad življenjem.** Kmečki posestnik, 56letni Jože Kališnik iz Potoka, občina Tuhinj, je bil že dalje časa izredno potrten. Nadenj so prišle razne skrbi, ki so ga čisto ubile. Te dni opoldne se je skrtil domačim v skladišče, kjer si je v samomorilnem namenu z nožem prerezal vrat. Domači so ga pozneje našli vsega v krvi. Obupan-

kor vi. O, glejte, glejte! Pravkar prihaja tudi on.»

Med tem ko je Teodor že hitel proti pisarnam, je prišel do vrat tudi drugi nečak, ki mu je bilo ime, kakor smo že slišali, Kazimir. Svojemu bratrancu ni bil dosti podoben, ne po postavi ne po obleki. Ko je prišel do ravnatelja, je na njegov pozdrav se je Talouel obrnil k Rozaliji in jo vprašal:

»Kaj pa tvoja znanica ž. zna? Ali se je kje učila?

Perina je na to vprašanje sama odgovorila:

»Se v nobeni tovarni nisem doslej delala,« je povedala. Njen glas je zvenel odločno, čeprav je bila vznemirjena.

Talouel jo je hitro pomeril od nog do glave, nekaj premislil, potem pa dejal Rozaliji:

»Pojdita k Oneuxu! Ti mu reci, naj jo da k vagončkom. Zdaj pa glejta, da hitro izgine!«

Perina je samo sebe izpraševala, kakšno naj bo to delo pri vagončkih. Rozalija je menda njene misli uganih, kajti rekla ji je:

»Le nič se ne boj! Nič hudega ne bo! To je najlažje delo, ki ga moreš sploh dobiti.«

Perina je njene besede bolj silita kot razumela. Nekaj minut prej so namreč stekli stroji in nastal je tak hrušč in trušč, kakor v peklu. V delavnicah se je čulo ropotanje pri statvah. Obrabala so se kolesa, čolnčki so smukali skozi predivo in dolge železne ročice so se dvigale in povešale.

»Prosim, povej mi glasneje,« je dejala Perina. »Veš, prav nič ne razumem.«

»Kmalu se boš ropota navadila,« je rekla Rozalija. »Rekla sem ti, da tvoje delo ne bo prav nič težavno. Samo zvitke predvaja boš nalagala na vagončke in jih potem vozila v druge oddelke.«

»Kakšne zvitke?«

»Hm, ali ne veš, kaj so zvitki?«

»Ne!«

Rozalija jo je začudeno pogledala, kakor bi mislila, da mora biti Perina zelo omejena. Potem pa ji je povedala:

»Veš, to so majhni leseni valji, ki imajo v sredi debele žice. Na tak valj se nabira nit. Kadar je poln, ga potegneš iz stroja in naložiš na vagonček. Potem pelješ zvitke k statvam. To je prav za prav majhen izprehod.«

Med tem sta že precej dolgo hodili po raznih dvoriščih. Perina ni niti utegnila gledati, kje sta, tako vneta je poslušala Rozalijino pripovedovanje. Tedaj pa ji je prijateljica pokazala dolgo vrsto nizkih poslopj brez oken, ki so imela poševne steklene strehe.

»Tu je!« ji je rekla.

Kmalu nato je odprla neka vrata in privedla Perino v dolgo dvorano, kjer se je čulo ropotanje koles, ki jo je kar glušilo. Vzlic hrupu pa je slišala, kako je dejal neki moški glas Rozaliji:

»Pa si le prišla, zaspanka!«

»Kaj? Zaspanka? Kdo je zaspanka?« je vzkliknila Rozalija. »Jaz že ne, stric Krumpač, da boste vedeli.«

»Odkod pa prihajaš tako pozno?«

»Judež mi je ukazal, naj tole dekle privodem k vam. Dejal je, da jo porabite pri vagončkih.«

Možak, ki mu je bila dala Rozalija tako lepo ime, je bil star delavec z leseno nogo. Pred nekaj leti se mu je bila namreč primerila nesreča, da mu je stroj odrezal nogo. Zato so mu tudi vsi pravili Krumpač. Odlej mu ni bilo več treba pri strojih delati. Gospod Vulfran mu je ponudil precejšnjo pokojnino, da bi lahko do smrti živel brez pomanjkanja, toda stari delavec se je bil tako navadil dela, da ni mogel strpeti brez tovarne. Zato je prosil lastnika, da bi smel biti vsaj za vratarja ali pa za nadzornika v kakšnem oddelku. Čeprav je bil videti zelo šten in pust, je imel vendar zlato srce in je vsakomur rad pomagal. Zato tudi njegovih ostrh besed ni nihče resno jemal.

»Vidiš, tvoj stroj pa teče po praznem,« je dejal Rozaliji in jo požugal.

»Ali sem mar jaz kriva?«

»Nisi. Zato se pa zdaj spravi hitro k delu!«

Potem se je obrnil k Perini.

»Kako ti je ime?«

Perina se je komaj zbrala in se spomnila imena, ki si ga je bila prejšnji dan v naglici nadela.

»Avrelija,« je rekla.

»Avrelija? In kako še?«

»Nič drugače.«

»Prav, pa pojdi z menoj.«

Odvedel jo je k vozčku, ki je čakal v kotu in ji začel pripovedovati, kako bo morala delati. Za vsakim stavkom jo je naglas vprašal:

»Ali razumeš?«

Perina je seveda vsaj vneta prikimala, čeprav vsega ni razumela.

Prav za prav njeno delo ni bilo prav nič težavno. Biti bi bila morala res nerodna,

ca so z avtom prepeljali v Ljubljano, kjer mu pa tudi v bolnišnici niso mogli rešiti življenja.

* **Slamoreznica mu je odtrgala dva prsta na roki.** Pri posestniku Jakobu Vidmarju na Ostrožnem pri Celju je 64-letni dninar Rojnik Peter rezal slamo. Pri delu je vtaknil desnico tako nesrečno v slamoreznico, da mu je odtrgala dva prsta. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

* **Zrtev snežnega viharja.** Predzadnji ponedeljek so imeli v Blokah s'ien snežni vihar z močno burjo. Ta dan je bil sejem v Grahovem. Gospodarji so se vračali z živino v s'inem metežu. Proti večeru se je vračal tudi Jožef Peček, gospodar iz Vel. Blok, mino Radleka; tu je zašel v zamete, obležal in zmrazil. Stel je šele dobrih 31 let, dobrih pet let je bil poročen in zapušča ženo in hčerko. Blag mu spomin!

* **Neprevидnost je povzročila smrt.** Jakob Maks, star 18 let, in Milan Lužar, oba iz občine Dobrne, sta nabijala s smodnikom neko cev in iz nje streljala. Jakob Maks je držal cev, Lužar pa je od zadaj skozi luknjo zažgal smodnik. Ko je počilo, je cev z vso silo odletela Jakobu v desno oko in se mu zari-la v glavo. Zaradi te grozne rane se je Jakob zgrudil na tla in že po nekaj minutah izdihnil.

* **Smrt pod lokomotivo.** Blizu zagrebške postaje se je pripetila huda nesreča. Pod lokomotivo je našel smrt delavec Osman Galjašević. S tovarišem je hotel spraviti v mesto zaklanega teleta brez užitnine. Čakal je zunaj ob progi, tovariš mu je pa hotel tele vreči iz vlaka pred mestom. Najbrž pa tovariš teleta ni mogel vreči iz vlaka in ga je pripeljal na glavno postajo, potem pa je še iskal Galjaševića in ga je našel ob progi mrtvega. Lokomotiva ga je udarila v glavo, da mu je počila lobanja.

* **Samomor v kavarni.** Nedavno ponoči se je 37letni invalid Franc Mulej, ki je bil zaposlen kot predelavec v protezni delavnici in je stanoval v Mostah pri Ljubljani, v kavarni »Taboru« ustreliš v glavo. Reševalci so ga takoj prepeljali v splošno bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

* **Spečim je gorela streha nad glavami.** V Lokovici je zgorela hiša posestnika Martina Kortnika. Goreti je začelo ponoči, ko so domači že vsi spali. Gospodarja je prebudilo ne-

ko pokanje pod streho, ko pa je pogledal v vežo, je s strahom opazil, da je streha že v plamenih. Rešiti niso mogli drugega kakor golo življenje. Požar je nastal najbrž od isk-re, ki je padla iz dimnika na podstrešje.

* **Kolesa so šla čezenj.** Te dni je padel Florjan Dobrovnik, hlapec pri gostilničarki in posestnici Mariji Šarbovi v Gornjem gradu, ko se je splašil konj, pod voz. Kolesa so šla čezenj in mu zlomila levo nogo in levo ključ-nico. Ponesrečenec se zdravi v celjski bolniš-nici.

* **Do smrti povožena.** V Selnici ob Dravi je neki osebni avto povozil 82 letno Antonijo Bečelovo, ki so jo s strto levo nogo in prebito lobanjo prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico, kjer je kmalu umrla.

* **Zaloigra mlade služkinje.** Prejšnji čet-tek je prišla mlada, komaj 20 letna Marica Korunova v Celje in nastopila mesto služkinje pri šolskem upravitelju g. Zdolšku. Prej je služila v Banji Luki. Pravi, da je imela zelo razrvane živce. V ponedeljek zjutraj pa so jo našli v postelji mrtvo, zadušeno od plina. Ali se je sama usmrtila ali se je zgodila nesreča, se ne ve. Doma je bila mlada Marica od Sv. Pavla pri Preboldu, pristojna pa v Braslovce.

* **Dvoglavo tele.** Posestnici Leni Forstner-jevi v Frankopanovi ulici v Mariboru je povrgla krava 35 kg težko tele z dvema glavama. Obe glavi sta bili zrastle v obliki orla in je imelo tele 4 oči, 2 jezika, 4 ušesa in deljene možgane. Ker pa čudo nestvara ni imelo v obeh goltancih neba, ni bilo sposobno za življenje. Preparator Ziringer je živalsko red-kost nagečil.

* **Vsa domačija žrtev ognja.** V nedavni noči je začelo goreti v vasi Lokovici, v hiši posestnika Zasvinška, po domače Kurmanška. Ker stoji hiša na vrhu brega, je bilo gasil-cem onemogočeno reševanje in gašenje. S tem večjo požrtvovalnostjo pa so prihiti sosedje in izkušali rešiti, kar se je rešiti dalo. Iz lesa zgrajena in s slamo krita hiša je pogorela do tal. Prav tako gospodarsko poslopje, ki je bilo polno raznih pridelkov. Kako je nastal požar še ni ugotovljeno.

* **Obsojeno obrekovanje.** Pred sodnikom dr. Finžgarjem se je vršila te dni na sreskem sodišču v Celju glavna razprava proti biv-

šemu voditelju nekdanjih bojovnikov, indu-strijalcu g. Stanetu Vidmarju iz Ljubljane radi obrekovanja in razžalitev, ki jih je g. Vidmar nagrmadil po raznih bojovniških shodih leta 1934. proti ministru v p. in se-natorju g. dr. Kramerju. Od vsega početka se je obtoženi branil s tem, da sam ni g. dr. Kramerju ničesar hudega očital, da je delno le odgovarjal na to, kar je g. dr. Kramer sam rekel, ali pa da je omenil le, kar so drugi govorili. V neki resni dokaz resnice se obtoženi sploh ni spuščal. Obtoženi, ki ga je zastopal g. dr. Hacin iz Ljubljane, se je tudi postavil na stališče, da spada vsa tož-ba pod amnestijo. Zastopnik g. dr. Kramer-ja g. dr. Ernest Kalan je ugotovil, da so v raznih Vidmarjevih govorih iznešene razža-litve in obrekovanja bila naperjena proti g. dr. Kramerju kot politiku in človeku in jih ne gre zdaj skrivati pod amnestijski plašč, potem ko obtoženec nekega resnega doka-za resnice niti poizkusil ni. Sodišče je ven-dar smatralo, da spada del Vidmarjevih na-padov pod amnestijski ukaz. Glede nekate-rih drugih obrekovanj in žalitev je smatra-lo, da se nanašajo na g. dr. Kramerja. Gle-de onih žalitev v katerih je sodišče ugoto-vilo, da so očitno naperjene proti osebi dr. Kramerja in niso predmet amnestije, zlasti glede nekaterih Vidmarjevih izrekov na shodu bojovnikov v Trebnjem 20. maja l. 1934. in na Bledu 10. junija l. 1934. je bil g. Stane Vidmar obsojen na 3000 Din ali na 50 dni zapora pogojno za dve leti. Z razpravo o tožbi g. dr. Kramerja proti g. Stanetu Vidmarju je bila združena tožba Celjske posoj-nice, katero je Vidmar napadel na bojev-niškem shodu v Celju 9. maja l. 1934. Sodišče je smatralo, da so besede, kakor jih je obtoženec priznal, sicer dopustna kritika okoliščin, v katerih se je zadruga Posoj-nica v Celju svoječasnno pretvorila v druž-bo Celjske posojnice, da pa so bile izne-sene na nepravem mestu in v nepravem času na žaljiv način. Zato je obtoženca ob-sodilo radi razžalitve. Kazen se je izrekla skupno s kaznijo o tožbi g. dr. Kramerja.

* **Tatvine poljskih pridelkov.** Posestniku Kolariču Jakobu v Gomili je neki tat odne-sel 120 kg pšenice in več litrov žganja. Prav tako so posestniku Šumanu Srečku v Koreni pri Vurbergu odpeljali iz njegove

če ga ne bi takoj razumela. Vendar pa ji je stric Krumpež najmanj petkrat rekel, oziroma zakričal:

»Pazi in ne zijaj med potjo okoli sebe, če hočeš sama sebi dobro!«

Izprva ji je bilo dečo kar v zabavo. »Če ne bo nič hujšega,« si je mislila, »se mi ne bo treba nikoli pritoževati. Da bi le ostalo zmeraj tako lahko.«

Ko je sirena v tovarni oznanila z glasnim tuljenjem opoldansko uro in kratek počitek, je šla k peku, kjer si je kupila kos kruha. Potem je postopala po vaških cestah. Iz marsikatero hiše je tako prijetno zadušila po juhi, da bi bila Perina najrajši stopila tja in poprosila za krožnik tople jedi.

Za njeno lakoto kos kruha ni bil bog in koliko, in hitro ga je spravila pod streho. Toda več si ga ni kupila. Ker se je bila navadila na pomanjkanje, je znala zapovedovati svojemu želodcu. Zdelo se ji je, da si samo ljudje, ki so navajeni dosti jesti, mislijo, da ni mogoče živeti, če nimajo zme-rom polnega želodca. In da samo tisti, ki imajo vsega v obilju, ne vedo, da najbo-lje poteši željo požirek čiste studenčnice.

SEDEMNAJSTO POGLAVJE

Nezgoda

Se preden je prišel čas, ko bi se bilo tre-ba vrniti na delo, je Perina že hitela proti vratom v tovarno. Ker so bila še zaprta, je sedla ob stebri v senco in čakala. Vi-dela je vse polno deklic in dečkov svojih let, ki so se podili in lovili v bližini, toda

ni se jim upala približati. Sicer se ji pa tudi ni dosti ljubilo, da bi se preganjala z njimi. Nekoliko utrujena je bila. Ponoči je pre-malo spala in to se ji je zdaj maščevalo.

Ko je prišla Rozalija, je šla z njo v to-varno. Stric Krumpež je kakor zjutraj tudi zdaj priganjal delavke k delu in jim gro-zil, pa se ni nihče zmenil zanj. Toda vsem se je videlo, da niso več tako sveži kakor zjutraj. Zmeraj isto delo jih je utrudilo, ne toliko zaradi težavnosti kakor zaradi svo-je dolgočasne enakosti. Zmerom isti gib, zmerom iste kretnje.

Tudi Perina je začutila, da njeno delo le ni tako lahko, kakor si je bila po prvi uri mislila. Neprestano se je morala sklanjati, potiskati voz in ga potem zavirati. Popol-dne je bila že tako hudo utrujena kakor n'koli takrat, ko je potovala s svojo rajno materjo po svetu.

»Le ne obiraj se tako!« je moral pogosto zaklicati za njo stric Krumpež.

Tedaj je vselej pospešila korak, kakor konj, kadar začuti na hrbtu vozovnikov bič. Če je pa stric Krumpež zavil kam drugam, se je začela seveda spet pomikati počas-neje, da se je med delom vsaj malo odpo-čila. Nazadnje ni poslušala ničesar več, raz-en udarcev ure, ki so se tako redkokdaj oglašili. Zdalj četrt, zdalj pol, zdalj tri čet-rt . . . In kar tesno ji je postalo pri srcu ob misli, da morda ne bo mogla zdržati do konca.

Potem se je začela sama na sebe jeziti zaradi svoje boječnosti in slabosti. Kako ne bi mogla zdržati, ko je v tej tovarni dosti deklet, ki so še mlajša in slabotnejša kakor ona? In še, več! Ko je gledala delo

drugih, je morala sama sebi priznati, da je njihovo delo napornejše in težavnejše. Kaj bi šele bilo, če bi jo bili dali k statvam, ne pa k vagončkom! Vse je pač odvisno od volje in vztrajnosti. Pa tudi od navade. Navaditi se je treba dela, pa postane lažje, znosnejše. Tako je torej potolažila samo se-be. Če bo danes zmogla delo, ga bo jutri še lažje in čez tri, štiri dni se bo morda smejala svoji današnji boječnosti.

Ko je na tak način preudarjala, kaj naj stori, je pomikala svoj voziček počasi da-lje. Pri tem je tudi gledala, kakšno delo ima-jo druga dekleta. Iznenada pa je opazila, ka-ko je Rozalija vstala s stola, segla med ni-ti in potem zdajci omahnila na tla. Zaslišala je bobosten knk in v trenutku so vsi stroji obstali. Vse je potihnilo in v tišini se je slišalo samo Rozalijino pridušeno stoka-nje:

»Ojaj, ojej!«

Dekleta, dečki, moški in ženske so prisko-čili, da bi videli, kaj se je zgodilo. Tudi Pe-rina se je približala, čeprav je slišala stri-ca Krumpeža, ki je nekaj rentočil.

Že so Rozalijo pobrali s tal in vsi so se gnetli okoli nje.

»Kaj pa se je zgodilo?«

Sama je odgovorila:

»Roko mi je zmečkalo.«

Njen obraz je bil bled. Brezbarvne ustni-ce so ji drhtele in kri ji je kapljala iz roke na tla.

Toda ko so njeno rano natančneje pre-iskali, so videli, da ji je k sreči stisnilo sa-mo dva prsta. In še oba ne prav hudo.

Dalje prihodnjč.

viničarije v Vumpahu voz pese, 500 kg sena, deset košar jabotk in iz kleti 100 litrov vina. Orožniki so tatu že izsledili in ga ovadili sodišču.

* **Nad očetom se je spozabil.** Posestnik Plohi Peter iz Bukovcev je večkrat posvaril svojega sina Petra zaradi lahkomiselnega življenja. Tako je storil tudi pred dnevi. To pa je sina tako razburilo, da je pograbil nož ter ga z vso silo zasadil očetu v prsa. Ranjenca so prepepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima poškodovana pljuča.

* **Roparski napad.** V soboto ponoči je postal 36 letni posestnikov sin Anton Zore iz Stegen pri Moravčah na cesti od Doba proti Vru žrtev roparskega napada. Dva neznanca, ki je bil prej z njima sedel v Levčevi gostilni v Dobu, sta ga močno ranila z nožem ter mu vzele 700 Din in kolo. Ranjenca in oropani Zore je do jutra taval okrog, naposled pa se je znašel spet v Dobu v Levčevi gostilni, kjer je povedal, kaj se mu je zgodilo. Domžalski orožniki so takoj uvedli preiskavo in po opisu napadalcev, ki ga je podal ranjeni Zore, so v Zaborštu pri Domžalah izvršili preiskavo v neki hiši, kjer sta stanovala dva mlajša delavca. Našli so okrvavljeno obleko in osumljenca sta naposled priznala napad. Zore se zdravi v ljubljanski bolnišnici.

* **Osumljenec izpuščen iz zapor.** Kakor poročajo iz Tomišlja pri Igu, je preiskovalni sodnik izpustil na svobodo obdolženega Strumbija Antona iz Tomišlja pri Igu, ki je bil osumljen umora Petra Smoleta iz Bresta pri Tomišlju. Anton Strumbelj se je vrnil domov in bo zopet vršil lovsko-čuvajsko službo. Preiskava se nadaljuje v drugi smeri.

* **Ena in dvajset požigov ima na vesti.** Po podatkih ljubljanske gasilske zajednice je bilo lani v ljubljanski okolici 35 večjih in manjših požarov, katerih je bilo največ na Barju, zlasti okoli Ilovice, dalje na Rudniku in na Viču. Že od leta 1934. so se začeli vrstiti požari na Barju. Gorelo je navadno pozno v noč ali pa zgodaj zjutraj. Naposled so novembra izsledili požigalca, ki je po požigu zmerom požrtvovalno pomagal gasiti kot član barjanskega gasilnega društva. Je to 22-letni Lojze Štrukelj, po poklicu krovec, stanujoč na Ilovici. Pravi, da ima Štrukelj bolesten nagib do požiganja. Kazenska preiskava je ugotovila, da ima Lojze Štrukelj na vesti vsega 21 požarov. S požigi je povzročil Barjanom in drugim ogromno škodo v znesku 391.000 Din. Največjo škodo je utrpel posestnik Jože Kopic na Peruzzičevi cesti, ko mu je požigalec uničil hišo z vsemi gospodarskimi poslopji. Državni tožilec je zdaj dvignil proti Štrukelju obtožbo zaradi zločinstva požigov. Glavna razprava bo najbrže sredi prihodnjega meseca.

* **Umor v Mariboru.** Državni most je bil te dni pozorišče krvavega zločina: 43-letni mesarski mojster Ferdinand Knapč je sredi mostu ustavil 45letno branjevko Terezijo Konradovo in jo iz maščevanja z nožem večkrat sunil tako močno v prsa, da je obležala mrtva. Moričar so aretirali.

* **Izsleden požigalec.** Na svečnico zvečer je nastal požar pri posestnici Neži Januševi v Janževskem vrhu. Zgorel je do tal kozolec, poln sena, slame in listja. Kako je prišlo do požara, se ni moglo ugotoviti. Lastnica pa je dobila nepodpisano pismo, v katerem jo pisec opozarja, naj spravi gospodarsko orodje na varno, ker bo še gorelo. Januševa je izročila pismo orožnikom, ki so uvedli preiskavo in izsledili pisca pisma v osebi nekoga posestnika v Janževskem vrhu in ga aretirali. Možak je priznal, da je ogenj zanetil iz sovraštva do Januševe.

* **Pobegli se skriva v škofjeloških hribih.** Na dve leti in šest mesecev obsojeni Rudolf Tonkar je lani pobegnil iz zaporov deželnega sodišča v Ljubljani. Pretekani vlomilec in slepar se skriva baje v škofjeloških hribih v okolici Polhovca gradca. Oni dan so ga videli pri Sv. Barbari, odkoder je pobegnil proti Črnemu vrhu, kmalu pa spet proti Škofji Loki. Videli so ga tudi v hrastniški grapi. Orožniki ga zasledujejo.

* **V pijanosti se je izdal.** Poljski čuvaj iz Omočice pri Pančevu se je pred nekaj dnevi napil in sredi ceste občežal. Ko so ga vaščani hoteli dvigniti, jim je vsem po vrsti zagrozil in njihova trupla zakopaval, kakor je že storil to svoječasno. S tem je izdal zločin, ki je bil izvršen pred nekaj leti nad mokinim kmetom v Baraništu. Orožništvo je čuvaja aretiralo in res našlo na označenem mestu truplo ubitega kmeta.

* **Lobanjo mu je preklal.** V Strmcu pri Humu ob Sotli je vrgel te dni posestnikov sin Josip Tepež 12letnemu posestnikovemu sinu Dragotinu Tepežu iz iste vasi kamen v glavo in mu preklal lobanjo. Smrtno nevarno poškodovanega dečka so prepepeljali v celjsko bolnišnico.

* **K nam saharin, v Avstrijo pa poper.** Obmejno tihotapstvo cvete kljub vsej strogi oblasti. Obmejna oblastva opazajo, da se množi število oseb, ki prihajajo iz Avstrije po skrivnih potih. Naša oblastva si tega pokaže dolgo niso mogla prav razlagati. Sele Avstrijci so pojasnili zadevo. V Avstriji so nedavno zelo poveli uživanje na poper, papriko in druge začimbe. Tako so se zdaj te dišave, ki so bile v Avstriji prej precej dražje kakor pri nas, tako podražile, da se jih izplača prenašati nezacarinjene iz Jugoslavije. To priliko so naši tihotapci hitro spoznali in zdaj nosijo v trumah v Avstrijo poper in slične začimbe. Pravi, da imajo s tem čisto lep zaslužek. Še večjega imajo seveda oni, ki nosijo potem za povračilo iz Avstrije saharin.

* **Dober plen celjske policije.** Celjska policija je aretirala 37letnega Gfrörerja Jožefa, ki ima na vesti že nešteto tatvin. Možak je vlomil v stanovanje branjevke Marjete Hočnikove v Gaberju in ukradel večji znesek. Že čez eno uro je pa bil v rokah policije, ki ga je po zaslišanju oddala v zapore okrožnega sodišča.

* **Preiskava o umoru Penkove.** Kazenska preiskava o umoru zasebnice 57letne Penkove, ki je stanovala na Podrečju pri Domžalah in katere truplo so našli privezano na kol v potoku Rače, je v glavnem končana. Državni tožilec dr. Fellacher v Ljubljani je začel sestavljati obtožnico proti osumljenecem. Kdaj bo razpisana pred velikim senatom glavna obravnava, se še ne ve.

* **Strahovalci Slovenskih goric obsojeni.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je te dni vršila razprava, ki je bila za naše skromne razmere prava redkost. Na zatožni klopi je sedela tatinska banda, ki je nekaj let strahovala vzhodne kraje Slovenskih goric in ima na vesti 43 tatvin in vlovov. Devet ljudi je sedelo na zatožni klopi, večina med njimi mladi fantje. Najmlajši šteje komaj 15 let. Glavni obtoženec je bil 23letni Rudolf Žnidarič iz Očeslavcev, a drugi obtoženci so bili 21letni Alojz Kolar iz Okoslavcev, 31letni Matija Zemljič iz Očeslavskega vrha, 23letni Franc Krajnc iz Starenskega vrha, 27letni Karol Fras iz Očeslavcev, 26letni Karol Kostrevc od Sv. Lenarta, 50letni tesar Alojz Kolar iz Okoslavcev, 33letni Peter Rakuša iz Kunove in 15letni deček. Obsojeni so bili: Žnidarič na 3 leta robije in na 4-letno izgubo častnih pravic, Anton Kolar na 2 leta strogega zapor, Matija Zemljič na 7 mesecev strogega zapor, Kranjc Franc na 10 mesecev strogega zapor, Fras Karel na 3 mesece strogega zapor pogojno na 2 leti, Kostrevc Franc na 3 leta strogega zapor in izgubo častnih pravic za 3 leta, Kolar Alojz na 1 leto strogega zapor in izgubo častnih pravic za 3 leta, Rakuša Peter na 4 mesece strogega zapor in 2 leta izgube častnih pravic, 15letni fantič pa na preizkušnjo za 1 leto.

* **Mrtvec otrok v omotu.** Te dni je našel delavec Anton Možič v bližini Birtičeve gostilne v Mariboru v papirnem omotu truplo tri do štiri mesece starega otroka. Policija vrši poizvedbe.

* **Stricu je izmahnil denar.** Na okrožnem sodišču se je te dni zagovarjal 23letni strojni tehnik Viljem Leskovšek iz Ljubljane, ker je ukradel stricu Gabronu pri Sv. Petru pod Sv.

gorami decembra 1000 Din na Silvestrov večer pa 70.300 Din ter nato v veseli družbi razsipaval ukradeni denar. Iz Celja se je odpeljal z avtomobilom v Kranj, kjer so ga po stricevi prijavi aretirali. Resili so še 61.400 Din in jih vrnili lastniku. Leskovšek je priznal dejanje in bil obsojen na dve leti in dva meseca robije in na izgubo častnih pravic za dobo treh let.

* **Ponarejalci in vlomilci.** Na okrožnem sodišču v Mariboru sta se vsi te dni zanimali razpravi. Na zatožni klopi je sedela najprej družba ponarejalcev iz Slovenskih goric, samih rrvatov iz Zlatarske okolice, ki so se pred leti nasejali v okolici Sv. Marjete. Glavna krivca sta v tej družbi sicer manjkala, ker sta po razkrinkanju izginila. Zgodilo se je takole: Dne 4. oktobra lani so orožniki od Sv. Marjete zvečeli, da se združujejo pri posesniku Jožetu Bajšiču v Sp. Plodersnici sumljivi tujci, med katerimi je tudi neki Anton Hlebec, ki je presegel že dve leti v Bežovaru zaradi ponarejanja denarja. Napravili so pri Bajšiču obisk ter našli v gospodarskem poslopju celo ponarejalsko kovačnico in zalogo ponarejenih kovancev: 43 dvajsetdinarskih in en petdesetdinarski srebrnik. Denar sta ponarejala Anton Hlebec in Stefan Klarič, ki sta potem pobegnila. Na zatožni klopi pa so sedeli danes posestnik Bajšič, njegova brata Avgust in Andrej, strojni ključavničar Jurij Babič iz Košakov in kovaški pomočnik Janko Habulin iz Zg. Hlapja. Obsojeni so bili: Jožef Bajšič na pet mesecev strogega zapor in 200 Din denarne kazni, Avgust Bajšič na pet mesecev, Andrej Bajšič na štiri mesece strogega zapor pogojno na tri leta, Babič Jurij na štiri mesece in Janko Habulin na tri mesece strogega zapor pogojno na dve leti. — Za ponarejalci so prišli na zatožno klopi vlomilci. Zagovarjala sta se Mariborčana Ivan Gašpur in Herman Trop. Oba sta izvršila 30. decembra lanskega leta vлом v pisarno veletrgovca Suppanza v Aškerčevi ulici. Trop, ki je bil pri Suppanzu šofer, je obvestil Gašpurja, kdaj je njegov gosodar dvignil denar v banki, ter mu preskrbel vlomilsko orodje. Gašpur pa je blagajno navrtal ter odnesel 3263 dinarjev. Gumb, ki se mu je odtrgal z rokava suknjiča, je spravil policijo na sled. Gašpur je vlom priznal. Trop pa je vse tajil. Gašpur je dobil dve leti robije in tri leta izgube državljanških pravic, odsedeti bo pa moral še devet mesecev pogojnega odpusta iz kaznilnice. Trop pa je dobil deset mesecev strogega zapor in dve leti izgube častnih pravic.

* **Trgovci z belimi sužnjami.** Novosadska policija je pred nekaj dnevi prišla na sled družbi, ki se je bavila s trgovino z dekleti, ki jih je oddajala lastnikom raznih javnih lokalov v Srbiji. Ta družba je imela dvojce central, eno v Novem Sadu, a drugo v Sabcu. Vodja novosadske centrale je bil neki Ludvik Civiš s svojo ženo, a vodja centrale v Sabcu neka Milica Jankovičeva. V svoje mreže je ta družba lovila mlada dekleta s pomočjo raznih kočijazev po mestu ali pa jih je izvajljala s pretvezo, da jim bo preskrbela službe. Ko so imeli že dekleta v svojih rokah, sta se jih obe centrali izmenjavali. Sele po večmesečnem delovanju družbe je policija zapazila v neki hiši v Novem Sadu sumljivo zbiranje ljudi in je ugotovila to zločinsko družbo. V rokah ima policija vse članke te družbe.

* **Znižana kazen.** Skofjeloški občinski stražnik Lojze Žužek je lani novembra tako pretepal z gumijevko mladega cigana Rajnharda, da je nesrečnik umrl. Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani je bil stražnik Žužek decembra obsojen zaradi uboja na šest let robije, trajno izgubo častnih državljanških pravic in v izgubo pravice do javne službe. Obsojenec je vložil priziv. Kazenski senat apelacijskega sodišča mu je zdaj kazen znižal na dve in pol leta strogega zapor, v izgubo častnih državljanških pravic le za dve leti in ni potrdil prve sodbe v pogledu izgube pravic do javne službe.

* **Kranjska vlomilca obsojena.** Pred malim senatom v Ljubljani sta se zaradi tatvin i vnlomov, izvršenih v Kranju, zagovarjala Jeseničana: Ivan Bregant, 26letni ključavničar, in Nace Razinger, 20letni natak. Vlom sta priznala. Bila sta obsojena: prvi na eno leto in štiri mesece robije, ker je bil že večkrat zaradi tatvine kaznovan, drugi pa na 10 mesecev strogega zapora.

* **Po 10 letih ječe je skrivnostno izginil.** Lani meseca aprila se je vrnil na pogojni odpust iz mariborske kaznilnice posestnik Anton Kozjak iz Zgornje Kaple, občina Brezno ob Dravi. Odsedel je 10letno kazen, na katero je bil obsodjen zaradi požiga in suma, da je dal ubiti svojega brata. Za časa njegove kazni je vodila doma gospodinjstvo njegova druga žena Neža. Z leti je odrasel Kozjakov sin Anton in se polastil vodstva gospodarstva. Živel pa je precej lahkomiselno, raznežaval in ni imel več nezakonskih otrok in za vse te stroške je jemal sredstva iz očetovega gozda. Ko se je stari Kozjak vrnil domov iz ječe, je prišlo med njim in sinom Antonom do sporov. Oče je zahteval račune in denar za posekani les, sin pa ni imel ničesar. Dne 29. apr. se je stari Anton Kozjak napotil s Kaple na Brezno. Od takrat manjka za njim vsaka sled. Poizvedovanja domačih in orožnikov so bila zaman in tako ga pogrešajo zdaj že deset mesecev. Poizvedovanja orožnikov so ugotovila, da se je sin z očetom po povratku iz ječe mnogokrat prepiral in mu ob takih prilikah grozil, da ga bo ubil. Tudi stari Kozjak je svoji ženi nekajkrat dejal, da se sina boji. Neki posestnik je izjavil, da je v zadnjem času večkrat videl mlajšega Kozjaka močno potrtega; nekoč ga je zalotil, kako je sedel na pragu hiše in jokal. Ko pa je videl soseda, se je prestrašil in dejal, da ga boli zob. Tudi je sin takoj naslednjega dne, ko je oče šel od hiše, začel spet sekati in prodajati v gozdu les. Orožniki so na podlagi teh ugotovitev zaslišali mladega Antona Kozjaka, ki pa ni ničesar priznal. Kljub temu so ga aretirali ter ga oddali v sodne zapore.

* **Obsodba zaradi uboja.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal 34letni mesarski pomočnik Peter Čuček, ki je pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah o božiču usmrtil nedolžnega človeka. Obtoženec se je zaradi nekega dekleta prepiral s posestnikovim sinom Leopoldom Kukovcem, ki mu je baje večkrat grozil. O božiču sta se nasprotnika po naključju znašla v neki gostilni, kjer je bilo več fantov. Z Leopoldom Kukovcem je bil tudi njegov brat Lovrenc. Ko so odhajali iz gostilne so se spopadli in je Leopold Kukovec Čučka dvakrat vrgel v sneg. Lovrenc Kukovec je svojega brata še miril. Ko pa se je Leopold spet lotil Čučka, je ta potegnil nož in po naključju z njim tako zamahnil, da je zadel poleg stoječega Lovrenca naravnost v srce. Čuček je bil obsojen na dve leti ječe, ker je kazenski senat upošteval njegov zagovor o izzivanju.

* **Lažni trgovski potnik.** V Lipovljah je val po Slavoniji in Vojvodini ter se izdaja za zastopnika Narodne prosvete in zastopnika tvrdke Han in Hutter v Mariboru. Ko je hotel od nekega vaškega krojača v bližini Osijeka dobiti naročilo za blago in seveda vzeti aro, mu je prekrizal račune trgovski potnik neke tvrdke iz Zagreba, ki je krojača opozoril, da je to najbrž isti slepar, ki je ob takem poslu po Vojvodini oslepil že večje število krojačev. Ta krojač je zadevo takoj prijavil orožnikom, ki so lažnega potnika aretirali. Rakoš je priznal več takih grehov, kajti sprejemal je aro na naslov tvrdke, za katero so dognali, da sploh ne obstoji. Še preden pa je sodišče moglo iz sleparja spraviti na dan vse grehe, je Rakoš iz preiskovalnega zapora pobegnil.

* **Umor s sekuro.** V Zimnjaku pri Zagrebu so na travniku našli ubitega kmeta Ivana Družiča. Neznani morilec mu je tako s sekuro razbil glavo, da je smrt nastopila takoj. Oblastva iščejo umorjenčovo ženo, ki je neznanu kam izginila.

* **Vlom.** V Predosljah so ponoči vdrla tatovi v poslopje Mlekarske zadruge, ki se

je lani osamosvojila od Združenih mlekarn, in odnesli sira in sirovega masla za 1000 Din. Za tatovi ni sledi.

* **Potepuh, obločen v orožniško uniformo.** Marijo Kopačevca, 49letno posestnico iz Nadrače pri Poljčanah, so prepešljali zaradi hudih poškodb v ljubljansko bolnišnico. V soboto je vdrl v njeno hišo neznan lopov, preoblečen v orožniško uniformo. Napadel je žensko in jo strahovito pretepel. Poškodoval jo je močno tudi po obrazu.

* **Neznani ponarejalci 10dinarskih kovancev.** Vedno pogostejše prihajajo na mariborsko policijo prijave o ponarejenih kovancih. Tako je te dni neki mariborski trgovec izsledil zelo dobro ponarejen 10dinarski kovanec, ki ga je policija zaplenila. Uvedena je stroga preiskava, ki naj razkrinka ponarejevalce.

* **Hitro izsledena vlomilca.** Sredi predzadnjega tedna je bil izvršen vlom v zidnico v Brčicah, last posestnika Martina Černuglja, po domače Selerja iz Grabrova. Vlomilci so odnesli veliko steklenico žganja, precej vina, vrečo jabolk, sekuro, nekaj lovskih patron in smodnika. Metliški orožniki so šli takoj na delo in pri ciganu Hudorovcu na Svržakih zasledili dva sumljiva potepuha, ki sta

sledajoč priznala vlom. Bila sta to Jože Dimc iz Bregov in Stefanič Jože iz Mrtvici. Sta to že stara znanca sodnih zaporov in bivša pajdaša zloglasnega Urbanča. Pri tatvini sta bila soudeležena tudi cigan Hudorovac in neka ciganka. Vse aretirance so po zaslišanju oddali v zapore sreskega sodišča v Metliki. Zaprlj so tudi posestnika Antona Govednika iz Rosalnice, ki se je prav tisto noč družil z aretirancema.

* **Poštnega sleparja so razkrinkali.** Premetenega poštnega sleparja, ki je opeharil mariborsko pošto za 15.000 Din, so zdaj razkrinkali. Ne piše se Beno Alter, kakor je zatrjeval, in tudi iz Celja ni doma. Možak je 34letni Avgust Šabec iz Limbrisa, sin upokojenega učitelja. Po rodu je iz Idrije in po poklicu zasebni uradnik. Zašel je že v mladosti na kriva pota ter je bil l. 1925. od ljubljanskega okrožnega sodišča obsodjen na tri leta prisilnega dela, ki jih je prebil v Gradiški. Znan je tudi njegov lažni roparski napad pred leti, ko se je v studentskem gozdu sam obstrelil v glavo, da bi dobil kot žrtev neznanih roparjev visoko odškodnino od zavarovalnice. Šabec je oženjen. Njegova žena živi v Mariboru kot tovarniška delavka.

Nacionalisti drinske banovine so zborovali

V hotelu »Slobodi« v Višegradu je bilo v nedeljo posvetovanje jugoslovenskih nacionalistov, pristašev pohorske akcije. Predsedoval je predsednik Neodvisnega poslanskega kluba g. Milan Božić in pojasnil stališče jugoslovenskih nacionalistov do vseh važnih političnih vprašanj. Bivši minister Ignjat Stefanović je govoril o postanku Jugoslavije in o potrebi čuvanja osnov šestojanuarske politike. Tajnik narodne skupščine g. Ante Kovač je v živahnem govoru orisal razmere na Hrvatskem in stališče jugoslovenskih nacionalistov do hrvatske opo-

zicije. Narodni poslanec g. Dušan Ivančević je pojasnjeval zahteve združene opozicije in navajal stališče jugoslovenskih nacionalistov. O gospodarskih vprašanjih, zlasti o vprašanju kmečkih dolgov, je obširno govoril narodni poslanec g. Risto Grdjić. Narodni poslanec g. Josip Cvetič je govoril o potrebi enotnega nacionalnega gibanja. Na koncu so bile prečitane pozdravne brzojavke, ki so jih poslali senatorji in poslanci gg. dr. Zec, Jovo Banjanin, dr. Albert Kramer, dr. Svetislav Popović in dr. Grga Andjelinić.

ŽENSKI VESTNIK

O presajanju cvetic

Zdaj bo čas za presajanje cvetic. Ko cvetice presajaš, vzemi zmerom čiste lonce. Cvetlične lonce dobro zričaj znotraj in zunaj z ostro krtačo, da odstraniš vso umazanost in tudi zajedavce, ki so poskrij v loncu.

Za cvetlice uporabljaj vedno navadne lončene lonce, ne pa loščene, ker taki ne propuščajo zraka. Tudi prevelikih loncev ne uporabljaj, zakaj ako ima cvetlica prevelik lonec, se sicer prst na vrhu posuši, a znotraj je še vsa vlažna in se potem skisa, kar zelo škoduje cvetlicam. Korenine prično plesniti in gniti.

Manjša je cvetlica, manjši lonec ji daj, če hočeš, da bo dobro uspevala. Nove lonce pred uporabo namoči čez noč v vodo, da se glina dobro napije vode in da potem ne vsrkava vlage iz zemlje. Na dnu lonca, ko presajaš cvetlice, položi vedno črepinje, da ima voda, ko cvetlice zalivaš, prost odtok.

Presajene cvetlice takoj dobro zalij, da ne zvenijo. Vsa zemlja mora biti dobro prepojena z vodo. Nato pustj cvetlico tri do štiri dni pri miru in če vidiš, da je prst suha, jo malo zalij, drugače ne.

Presajene cvetlice postavi za 14 dni v senco in na tak prostor, kjer ni prepaha in vetra. Pa tudi po 14 dneh je ne izpostavljaj prehudemu solncu, ampak počakaj, da se dobro prime in ukorenini.

Pomladi je cvetlice najbolje zalivati v jutrnih urah, a poletj jih lahko zalivaš zvečer, ko sonce zaide in so se lonci že malo shladili. Zalivati pa ne smeš vseh cvetic enako. Nekatere potrebujejo več vode, a druge manj. Tudi v podstavkih naj ne stoji voda. Če pri kateri cvetlici ne zadostuje enkratno zalivanje na dan, tedaj jo zalivaj zjutraj in zvečer.

Vedno je pa boljše za cvetlice, da so bolj suhe kakor pa premokre. Seveda zveneti ne smajo.

Za kuhinjo

Pečen krompir. Krompir operi, olup in ga zreži na plošče, nato ga osoli in malo popoprāj. Kozo pomaži z oljem in naloži eno razpuščenim sirovim maslom. Naloži drugo plast krompirja v kozo, nato ga poskropi z vrsto ploščic, spet poskropi z maslom. To ponavljaš, da imaš kozo polno, nato kozo pokrij in postavi v pečico, da se krompir speče. Ko je že skoro mehak, kozo odkrij in peči dalje, da se povrhu lepo rumeno zapeče. Ko je krompir zapečen, odcedi maslo, krompir pa zvrni na topel krožnik in daj s solato na mizo.

Krompirjevi žličniki. Pet krompirjev olup, zreži in pristavi v mrzli vodi k ognju. Ko je krompir kuhan, stresi na krompir za štiri prste na debelo moke. V moko napravi s kuhalično luknjo, da se moka dobro prekuha. Kuhaj pokrito četrto ure. Nato vodo odcedi, krompir in moko pa dobro mešaj, da dobiš prav gosto testo. V kozj razbeli masl in zajemaj z masno žlico majhne žličnike, ki jih pokladaš v toplo skledo. Ko si jih naložil eno vrsto, potresi z makom in malo zabeli, naloži drugo vrsto, spet potresi z makom in zabeli tako, da porabiš vse testo, nato daj hitro na mizo.

Krompirjev puding. Mešaj, da narase, 17 dkg sirovega masla in štiri rumenjake. Šest debelih kuhanih vročih krompirjev pretlači in jih premešaj. Dodaj še 10 dkg kuhane sesekljane gnjati, dve žlici naribanega sira, osoli, malo popoprāj in primešaj še sneg štirih beljakov. Posodo za puding dobro pomaži, potresi z drobtinami in napolni posodo do treh četrtin, nato zapri, postavi v krop, kjer naj vre 40 minut. Kuhanj puding zvrni na topel krožnik in daj z gobovo ali paradižnikovo omako na mizo. Lahko pa daš zraven samo solato.

Kmet, svetnik Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

Imel sem načrt, da bom pri tem prijatelju mojega prijatelja ostal nekaj dni, pomagal pri delu in dobil vpogled v življenje in gospodarstvo francoskega kmeta, se z njim porazgovoril in za nekaj dni prekinil potovanje. Zelen sem si kmečkega dela; rad bi bil delal prav pridno in brezplačno.

Čakam še na cesti, ga gledam, kako zmetava, a on se zame ne zmeni. Mislim si, ali je mogoče to francoska fraternite (bratstvo), in odidem skrajno razočaran, potri in žalosten naprej. To obnašanje sem si razložil tako: Maksim, moj prijatelj in njegov sošolec, mu je že poprej pisal, da ga bo ta in ta obiskal in me toplo priporočal, naj se zame zavzamem, mi gre na roko in tako naprej. On se je te sitnobe ustrašil, in ker je gotovo brez trolitce čuta gostoljubnosti, se me je na tak oduren način otrese. Prepričan sem, da nimamo v vsej naši državi niti enega absolventa kmetijskih šol, ki bi se v enakem primeru tudi tako obnašal.

Od Salon de St. Martina de la Cran je močvirna pokrajina, žalostna, pošna komarjev. Preko Arlesa in Tarascona čez reko Rhone pridem v Beaucaire. Tu je stanovala rodbina mojega sošolca iz San Micheleja, mati in dva brata. Priporočilnega pisma nisem imel, ker se nisva marala. Čeprav sva stanovala v isti sobi in skupaj obedovala, nisva čez eno leto ne občevala ne go-

vorila. Tudi ob koncu leta, ko je on šel v Rusijo, jaz pa v Francijo, se nisva poslovila. Bil je strašno zagrizen nacionalist. Samo Francija in Francoz, vsi drugi narodi so manjvredni. Tega vsega mi je bilo nazadnje preveč. Prenehal sem z njim občevati, on pa z menoj. Na ta način sva do konca mirno skupaj živela brez vsakega prepira.

Okleval sem nekaj časa, ali bi jih obiskal ali ne. Odločil sem se in jih poiskal. Računal sem pravično, da on o najinih odnosih sploh ni pisal domov. Sprejeli so me nad vse prijazno in ljubeznivo. Zelo sta mi bila všeč mati in starejši brat Guillaume (Vilko). Med njima in mojim sošolcem pač ni bilo duševnega sorodstva. Drugi dan, na Veliko mašo, mi je razkazal Vilko mesto in vse zanimivosti. Predstavil me je kakšnim desetimi posestnikom, pa nisem mogel dobiti zaposlitve. On kakor vsa njegova družina so bili poljski in vinogradniški delavci in so živeli samo od zaslužka svojih rok kot dni-narji. Noša provensalskih deklet je prav posebna; same čipke so jih. Ugajala mi je izredno. V Beaucasa'u je tudi vsak ponedeljek zjutraj delavski sejem (borza dela). Na določenem javnem prostoru se zberejo vsi, ki iščejo delo, in tja pridejo vsi delodajalci. Pogodijo se za en teden. Dva dni sem ostal, potem sem se poslovil od prijazne in ljubeznive družine. (Nadaljevanje sledi)

Program radia Ljubljane

od 23. do 29. februarja.

Nedelja, 23. februarja: 8.00: Telovadba (Ciril Soukal). — 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 8.45: Pustni nedelji vesel pozdrav (radijski orkester). — 9.45: Versko predavanje (Valerian Učak). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. — 11.00: Vesele in poskočne (Kvartet »Fantje na vasi«). — 11.40: Otroška ura: Striček Matiček govori in poje. — 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 12.15: Koncert lahke glasbe (radijski orkester). — 13.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — oddaja do 14. ure. — 16: Kmetijska ura: Reja svinj (inž. Lambert Muri). — 16.20: Revija naših šramlov (II. del): kvin-17.00: Gospodinjstva ura: Jajca v kmetijskem gospodinjstvu (Anica Lazarjeva). — 17.15: Revija naših šramlov (II. del): Cimmermanov trio, Magistrov kvartet in kmetijski trio. — 18.00: Iz stare šare — vesel spomin (radijski orkester, radijski jazz, Mirko Premelj, plošče). — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 20.15: Kurent — godčevski patron (pester večer s sodelovanjem Akademiskega pevskega kvinteta, članov radijske dramske družine in Cimmermanovega tria; sestavi profesor Niko Kuret). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Za ples in kratek čas (plošče).

Ponedeljek, 24. februarja: 12.00: Spomini na Johanna Straussa (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Operetna glasba (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Zdravniška ura: Obolenje prebavnih organov (dr. Bogomir Magajna). — 18.20: Nekaj eksotičnih glasbenih slik (plošče). — 18.40: Kulturni pomen vseučilišča s posebnim ozirom na slovensko univerzo (Drago Cvetko). — 19.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. 20.00: Čudne zgodbe Janeza Salatnika (zvočna slika; napisal Fran Trefalt; izvajali bodo člani radijske dramske družine). — 21.00: Kmečke godbe (plošče). — 21.30: Hrvatski predpustni narodni običaji (prenos iz Zagreba). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava spo-

reda. — 22.15: Ura plesne glasbe (radijski jazz; vložke bo pel Mirko Jelačin).

Torek, 25. februarja: 11.00: Šolska ura: Mali harmonikarji zaigrajo naše narodne pesmi pod vodstvom profesorja Rančigaja. — 12.00: Vesele slovenske pesmice (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Slovenski narodni napravi (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Za smeh in dobro voljo (plošče). 18.40: Filozofija združnega gospodarstva (dr. France Veber). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: O moderni slovenski glasbi (profesor Osterc). — 20.00: Gorenjsko ženitovanje (priredil Jože Vombregar; sodelovali bodo člani radijske dramske družine, kvartet »Fantje na vasi«, kvintet »Hmtadra«, harmonikar Stanko in drugi; vodstvo inž. Pengov). — 21.15: Koncert vesele glasbe (radijski orkester). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Za židano voljo in pustni večer (pester spored s sodelovanjem radijskega jazz, kvarteta »Melojazz«, članov radijske dramske družine in plošče).

Sreda, 26. februarja: 12.00: Saint-Saens: Simfonija v c-molu za orkester, orgle in dva klavirja (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Operni zbori (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Otroška ura: Otroške pesmi (pel bo mladinski oktet iz Trbovelj). — 18.20: Zvitorepka preslepi visoko sodišče (zvočna slika; člani ljubljanskega gledališča). — 18.40: Nevarnost slabe orientacije (Delkin Oskar). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Koncert Mladinskega okteta iz Trbovelj (vodi Avgust Šuligoj). — 20.45: Orgelski koncert (igral bo Blaž Arnič). — 21.15: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Potovanje od zapada proti vzhodu (Češka, Slovaška, Poljska; izvajal bo radijski orkester).

Četrtek, 27. februarja: 12.00: Slavni virtuozi (plošče). — 12.45: Vremenska napo-

ved poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Operetni napravi (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Koncert ruske glasbe (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: V. ura francoske kvatarske literature. — 21.00: Koncert slovenske glasbe (radijski orkester). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Koncert ruskega pevskega kvarteta »Krolikovih«.

Petek, 28. februarja: 11.00: Šolska ura: Naše šole v preteklosti (profesor Etbin Bojč). — 12.00: Operni spevi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Koračnice (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Ženska ura: Skrb za betežnega otroka II. (Angele Vodetova). — 18.20: Korošci pojo (plošče). — 18.40: Obisk pri viničarjih (Milan Valant). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos iz Zagreba. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 29. februarja: 12.00: Plošča za ploščo, napravi v napravi. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo, napravi v napravi. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Na delopust (radijski orkester). — 18.40: Zdrav in pomanjkljiv govor (Vilko Mazi). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Po slavni ribniški dolini (pester večer; spisal je in vodil bo Jakob Žvan). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Vesela ura (radijski orkester).

Rešitev ugank v božični Domovini

Rebus: Sredi najslajših božičnih dobrot spomnite se, malčki, ubogih sirot.

Zlogovnica: varuh, Emerik, Soča, Erna, Leon, banovina, okolica, žival, ikona, čolnar, imenik, natak, stoletje. — Prve in tretje črke dajo našo željo: **Vesel božič in srečno novo leto.** V zlogovnico so se žal utihotapile tiskovne napake, ki so otežile reševanje. Manjkala sta zloga »me« in »na«, »zlog let« pa je bil napačno zapisan. »le«.

Računska uganka: Kmetica je prinesla na trg po 50 jabolk, hrušk in jaič, prodajala pa je jabolka po 30, hruške po 50, jaiča pa po 80 para.

Magičen kvadrat: klas, lava, Avar, Sara.

Vse uganke z upoštevanjem tiskovnih pomot sta prav rešila le: Avgust Strmčnik (Šmartno pri Slovenjgradcu in upokojeni rudar Franc Kramžar (Gladbeck v Nemčiji). Po eno do tri uganke so prav rešili: Ignac Pivec (Vrata-Javorje pri Šmartnem ob Liti-ji), Heda Dovžanova (Sv. Ana pri Trzinu), Jožica Tuškova (Prezid v savski banovini), Jožef Grile (Trata pri Velesovem), Josip Volilmaier (Rdeči breg pri Breznu-Lehnu), Matija Lipša in Vinko Vegič (Krapje pri Ljutomeru), Ivan Restar (Hrastnik), Jožef Brežnik (Petrovče) in Poldi Rebernak (Spodnje Laže pri Ločah). Drugi reševalci, žal, niso pogodili nobene.

RAZUMLJIVO

A: »Od koga neki ima Vera svojo čedno zunanost? Od očeta ali od matere?«

B: »Od očeta seveda, ki izdeluje lepotilna sredstva.«

NAŠI NA TUJEM

La Machine (Francija) nam piše: Tukajšnje Podporno društvo jugoslovenskih delavcev sv. Barbare je imelo pred dnevi letni občni zbor. Društveni odbor sestavljajo: predsednik Likomik Ivan, podpredsednik Klepo Emil, tajnik Anzelmi Ivan, podtajnik Udovč Anton, blagajnik Javšnik Ivan, podblagajnik Jazbinšek Anton, preglednik Berlizg Franc in Virč Franc, odborniki: Kovač Anton, Pader Jakob, Potočnik Ciril in Penič Alojz. Zlasti marljiv in vesten je naš blagajnik g. Javšnik Ivan. Vsem bralcem in bralkam pristrčne pozdrave iz tujine!

Iz Oberhansenu-Osterfelda (Nemčija) nam pišejo: Naše jugoslovensko narodno žensko društvo v Osterfeldu je imelo obenem z moškim društvom 12. januarja božično obdarovanje dece in drugih. Obdarovanih je bilo 100 otročičev in brezposelnih in upokojenih rudarjev. Dvorana je bila nabito polna. Obiskali so nas tudi odlični gostje iz Düsseldorfa. Iskrena hvala generalnemu konzulu g. Pantiču za dar. Prav tako za obisk ge. Pantičev in pa zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi, ki nam je z darovanjem zneskom pomagal obdarovanju. Hvala gretudi pevcem iz Hamborna, ki so nas zabavali z lepim petjem slovenskih in nemških pesmi in posetnikom iz Botropa, zlasti g. Mirtu in žen in njuni hčerki, ki je pri gorečih svečkah deklamirala »Slava pokojnemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju in v čast kralju Petru II. Nato smo skupno zapeli narodno himno in vzklíkili smo trikrat »Slava kralju Aleksandru I. Uedinitelju!« in trikrat »Naj živi kralj Peter II. in ves kraljevski dom!« Nato so se odlični gostje odpeljali, a pristrčna domača zabava se je nadaljevala. — H koncu naj še omenimo, da nam je lani preminila prva predsednica Ženskega društva vdova ga. Ema Ocirkova, rojena Žemetova iz Zabukovja pri Brežicah. Za pokojno žalujejo dve odrasli hčeri in sin. Bodi ji lahka tuj zemlja, prizadejim naše sožalje. Pokojnica je bila zvesta bralka »Domovine.« Na njeno mesto smo si izvolile za predsednico go. Marijo Lunderjevo.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

oupremilj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vrsti vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94 Paris, Holandija št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067 Luxembourg — Na sahtevo pošlamo brezplačno naše čekovne oskaznice. 56

Listnica uredništva

Cite de la Pleine. Še nimamo zadevne pogodbe s Francijo in zato nimate enakih pravic z domačimi delavci.

Preostali dopisi pridejo na vrsto.

Križevci. Če pošljete dopis »Jutru« s pripombo, naj se objavi tudi v »Domovini«, se čisto zgodi, da objavijo urednik to pripombo, naj se objavi tudi v »Domovini«, se je najboljša, da pošljete za »Domovino« dopise posebej, lahko pa v istih kuvertah. Prosimo vas, da ostanete naš stalen sobotnik.

Logarovci. Dvomimo, da je podpis pod dopisom pristen. Dopis nam sploh ni čisto jasan. Saj talke reči se na občnih zborih ne obravnavajo.

St. Vid pri Grobelnem. Prepozno prejeli.

PRED SODNIKOM

Sodik: »Ko ste tožnika opsovali, ste ga sunili še s pestjo v prsa. Zalkaj ste to storili?«

Obtoženec: »Zato, ker slabo sliši.«

ZANIMIVOSTI

Koze so izpremenile Saharo v puščavo

Nemec dr. Walter Knoche je napisal zanimivo razpravo, kako je nastala Saharska puščava. V tej razpravi trdi znanstvenik, da so Saharo spremenile v puščavo koze. Znano dejstvo je, da koze pustošijo rastlinstvo. Iz tega sklepa dr. Knoche, da so koze povzročile, da je v Sahari rastlinstvo izginilo, zaradi česar je tam nastala puščava.

Pisatelj trdi, da bi zgolj podnebne razmere nikdar ne mogle tako vplivati na ozemlje, da bi se izpremenilo v puščavo. Tudi ob razmerno počnem deževju, bi se moralo rastlinstvo ohraniti. Ni niti potrebno, da bi bilo tega rastlinstva kdove koliko, že manjše količine bi zadoščale, da bi preprečevale puščavo. Moralo je biti nekaj drugega, kar je uničilo vso rast v Sahari. Če bi to rastlinstvo ne bilo docela uničeno, bi še dandanes po mnogih krajih Sahare bilo vsaj nekaj rastlin, ki bi zemljo varovale pred popolno osušitvijo. Dognano je, da bi v Sahari bil še danes lahko gozd.

Da je v Sahari celo do zgodovinskih časov rasel gozd, dokazujejo zgodovinski podatki, da so Kartažani v saharških gozdovih lovili slone. Zato trdi dr. Knoche, da je saharško rastlinstvo uničeno od živali. Zgodovina nam tudi pravi, da so stari prebivalci Sahare poznali koze. V saharških skalnih votlinah so našli na stenah naslikane koze. Te koze so popasle čedalje več ozemlja. Če pa uničenega gozda nihče sproti ne pogozduje, se počasi cele pokrajine izpremenijo v puščo. Takoj nato se razvija sila vročih vetrov, ki s svojo vročino in pa z donašanjem peska uničijo nato vso rast, osuše vse reke ter povzročijo, da se začne delati v puščavi peščne gore.

To naziranje nemškega učenjaka je vsekako zelo zanimivo. Če pa tudi drži, naj doženejo strokovnjaki. Da živali res morejo izpremeniti obličje zemlje in s tem tudi povzročiti drugačno podnebje, je dokazano že na več drugih manjših primerih.

Najstarejše zgodovinsko mesto je v Južni Ameriki

Starinoslovska odprava iz Zedinjenih drž., ki je kot prva prejela dovoljenje za raziskovanje Bolivijske planote (Južna Amerika) v višini nad 3700 m nad morjem, je objavila poročilo o mrtvi prestolici Tiahuanaku. Raziskovalci jo smatrajo za najstarejše mesto v svetovni zgodovini. Njegova preteklost je uganka. Domnevajo, da je moralo obstajati vsaj pred 10 do 14 tisoč leti; torej je za več stoletij starejše od piramid in babilonskih razvalin.

Ni mogoče odgovoriti na vprašanje, kdo so bili prebivalci, odkod so prišli, kam so izginili in zakaj so se naselili v tem razredčenem gorskem zraku. Zato pa ni nobenega dvoma, da je bilo to ljudstvo z visoko kulturo in z lastno skrivnostno pisavo. Še naši stavbeniki spoštljivo gledajo ostanke takratnih stavb.

Tiahuanako je mrtvo mesto in je videti kakor pravljica iz »Tisoč in ene noči«. Po raznih znakih je soditi, da so bili njegovi skrivnostni prebivalci velikani. Stotine poslopij, ki zavzemajo dva in pol kvadratnega kilometra površine, so zgrajene iz velikanskih naravnih klesancev, ki jih vežejo težki srebrni okovi. Sredi mesta stoji 60 m visoka piramida. Umetno jezero na njeni strehi so rabili za obrede pri darovanju. V največjem svetilišču so ohranjeni 18 m visoki maliki.

Sredi obširnega dvorišča je več sto 6 metrov visokih stebrov. Ogromna vrata, ki drže v mesto, imajo nešteto kiparske okraske. Klesanci, ki sestavljajo vse stavbe, so povprečno po 60 do 80 ton težki, a ponekod tehtajo tudi nad 200 ton. Vsi so tako skrajno obrušeni in sestavljeni, da ne bi mogli bolj tega opraviti vsi sodobni stroji.

Srebrni okovi, ki so jih rabili nekdanji stavbeniki, so postali usodni za mrtvo mesto, ki bi sicer slejkoprej kljubovalo zobu časa in vremenskim neprilikam. Španski osvojevalci so razdirali stavbe, da bi se po lastili srebra. Indijanci so potem začeli rabiti kamenje, da so tlakovali svoje blatne vasi. Potresi so zaključili razdejanje. Zdaj so ohranjeni vrata v mesto, piramida, svetilišče z 10 vrati in trdnjava na umetno nasutem griču z velikim zidanim vodnjakom. Izmed več tisoč kipov je najbolj zanimiv od Špancev močno poškodovani »Mož z brado« Tiahuanako pomeni »Mrtvo mesto«. To ime so mu dali poznejši prebivalci, to so Inki, kar dokazuje, da niso ohranili poznejši prebivalci nobenih spominov na nekdanje gradnje tega mesta.

× Silen mraz v Kanadi. V Kanadi je bil prejšnji teden ponekod tako hud mraz, kakor se ga že sto let ne spominjajo. V pokrajini Saskatchewanu je kazal termometer 46 stopinj pod ničlo. Že 56 dni se termometer ni dvignil nad 29 stopinj pod ničlo.

× 500 ljudi je zmrznilo predzadnji teden v Zedinjenih državah zaradi silnega mraza, ki je kazal ponekod 35 stopinj Celzija pod ničlo.

× Zavarovana dekleta. Mesto Prince Albert v Kanadi je predpisalo staršem ali odraslim sorodnikom, da morajo spremljati dekleta do 16 let starosti, kadar zapuste hišo zvečer po nastopu teme. Stražnik, ki sreča dekleta brez spremstva, mora sestaviti zapisnik in gospodično spremiti domov, če bi tudi dokazala, da je namenjena v k'no ali k znancem.

× Giljotina na dražbi. V pariški dražbeni dvorani so te dni prodajali razne spominke na francosko revolucijo. Med predmeti, ki so bili naprodaj, je bila tudi giljotina, s katero so obglavili Ludovika XVI. Borba za to giljotino je bila zelo trda. Naposled jo je kupil starinar Lievre za 12.500 frankov.

× Tristoletna želva. Njen nekdanji lastnik, slavn kapitan Cook, se je moral ustaviti ob nepoznanem otočju sredi tihega morja, da bi se založil z vodo in hrano. Kakor zmerom je bil pripravljen na boj, A otočani so ga sprejeli kakor starega znanca. Cook je v zahvalo krstil njih domovino za Otočje priateljstva in se tako imenuje do sedanjega časa. Za slovo je podaril glavarju prijaznega naročiča vliko želvo, ki je bila poprej namenjena angleškemu kralju. Sedanja otočanska kraljica, ki je bila dovršila vseučilišče v Ouklandu na Novem Zelandu pošlje svojo sina v londonske šole. Sin bo prinesel s seboj tudi to tristoletno želvo in jo izročil angleškemu kralju, češ da je to njen pravi lastnik.

× Obilo zlata v Rusiji. Ruski tiskovni urad poroča, da je našla skupina uralskih zlatokopov v dveh dneh 38 kg zlata. Šef ruskega zlatega trsta Serebrovski, ki je pravkar zaključil ogled srednjeazijskih in sibirskih zlatih rudnikov, pa trdi, da bo Rusija kmalu prva pridejovalka zlata na svetu. Po neuradni cenitvi je znašala leta 1934 ruska produkcija zlata nad 200 milijonov zlatih rubljev, lani pa še mnogo več.

× Največji cvet na svetu. Angleška raziskovalca Raffles in Ernold sta odkrila leta 1818. v močvirju na holandskem otoku Sumatri cvetico, ki je na svetu največja. Njen živo rdeči cvet počiva na zemlji kakor ogromen kos mesa. Cvet sestavlja pet, deblih, mesnatih listov, iz katerih se širi vzduh po mrhovini. Smrad iz cveta privabi cele roje muh, ki oskrbijo oplođitev kakor pri naših poljskih cvetkah čebele in čmrli. Cvet te rastline na Sumatri meri v premeru 1 m in tehta preko 5 kg.

× **Železniška katastrofa v Bolgariji** je zahtevala mnogo smrtnih žrtev. Zaradi snežnega viharja, ki je oviral pogled na svetlobne signale na postajah, se je pripetila pretekli teden na postaji Asparuhovu blizu Stare Zagore huda železniška nesreča. Potniški vlak, ki je zavožil na postajo, je trčil v tovorni vlak. Nesreča je zahtevala okrog 15 smrtnih žrtev, med njimi pet železničarjev. Osem potnikov je bilo ranjenih.

× **V Parizu zaplenjene italijanske kartiole** Pariško tržno nadzorstvo je te dni zaplenilo 12.000 glavic kartiole (cvetače), ki je prispejala iz Madžarske. Tržno oblastvo je namreč ugotovilo, da je bila cvetača italijanskega izvora. Je to že drugi primer, da je pariško tržno nadzorstvo zaplenilo večjo pošiljko italijanskega sočivja, ki je tudi deležno sankcij.

× **Kak bo pešec leta 1945.** V dobi vedno bolj napredujočega prometa z modernimi vozili le po velikih vele mestih čedalje več nevarnosti za pešca. V Londonu kažejo pešca, kakšen bo moral biti leta 1945., da bo lahko hodil po ulicah. Pešec iz leta 1945. nosi oklep kakor srednjeveški vitez. Na glavi ima čelado, ki jo varujejo posebne vzmeti pred hudimi sunki. Velikanski nerazbitni naočniki so opremljeni z električnim snažilcem, ki briše deževne kapljice kakor na sedanjih avtomobilskih varnostnih šipah. Zada na hrbtu in spredaj pod brado ima kovinske odbijače. Prsa so zavarovana z beio in hrbet z rdečo lučjo. Na ramah nosi žarečo električno puščico, ki kaže smer hoje. V desnici drži zastavico, v levici trobilo. Noge poganjajo dinamični stroj, ki oskrbuje potrebno električno strujo.

Za smeh in kratek čas

MLAD PREBRISANEC

Mihec vpraša staro mamo, ki pripravlja mizo za obed: »Stara mama, zakaj pa imate naočnike?«

»Zato, ker vse povečajo.«

»Oh, mama, potem pa proč pogledajte, ko boste zame potico rezali.«

ZASPANE

A: »Kdaj vstajaš, prijatelj?«

B: »Ko posijejo prvi solnčni žarki v mojo spalnico.«

A: »Tako zgodaj?«

B: »Saj ni tako hudo. V mojo spalnico posije solnce šele opoldne.«

NIČ NE DE

Oče pride vprašat profesorja, kako napreduje njegov sinko.

Profesor: »Drugače še gre, samo v zemljepisu je bolj slab.«

»Nič ne de, saj tako nimamo denarja za potovanje.«

DOBER RAČUNAR

Mihec: »Očka, nekaj bi ti rad predlagal.«

Oče: »No, govori!«

Mihec: »Posodi mi deset dinarjev, a mi jih daj le pet! Potem bom jaz tebi dolžen pet dinarjev, ti meni pet, pa bova bot!«

SKRBEN OČE.

Mati: »Zakaj pretepaš otroka, saj ni ničesar hudega storil?«

Oče: »Sama veš, da bo jutri prinesel šolsko izpričevalo. Ker pa me jutri ne bo doma, sem svojo očetovsko dolžnost storil že danes...«

KRALJICA SRCA

Prvi prijatelj: »Torej si se le oženil s kraljico svojega srca.«

Drugi prijatelj: »Da. Sinoči je imela tudi že svoj prvi prestolni govor...«

ZAVRNILA GA JE

Snubec: »Ali bi se kaj veselili, gospodična Vida, če bi jaz vašo mamico prosil, da bi postala moja tašča?«

Vida: »Seveda bi se, če bi imela le še kako sestro!«

LISIČJA KOŽA

Žena: »Mar misliš, da bom vse življenje nosila to oguljeno lisičjo kožo?«

Mož: »Lisica pa jo je in se ni nič pritoževala.«

IZ ŠOLE

Učitelj je postavil Jožka pred vrata. Njegov tovariš je prišel prepoznati v šolo in ga začudeno vprašal: »Zakaj pa stojiš pred vrati?«

»Nisem vedel koliko je dve in dva, Jožek.«

Francek: »To je vendar štiri!«

Jožek: »Motiš se! Jaz sem mu ponudil celo pet, pa še ni bil zadovoljen!«

BODOČI SVAK

Dušan: »Povej, Brankec, ali gledaš kdaj skozi ključavnico, ko sem jaz s tvojo sestro v sobi?«

Brankec: »Samo včasih, kadar mama ne vidi...«

MOŽ IN ŽENA

Mož: »Videl sem te, kako si ga strastno objemala!«

Žena: »Res je, objela sem ga, toda iz vjudečnosti, ker me je on prvi objel...«

Kako sem ozdravila bolečine v nogah

Po 20 letnih strašnih muka!

Ljudje so se mi smejali, ko so me videli, kako šepam v širokih in oprtih čevljih. To pa je bil edini način, s katerim sem mogla vsaj neznatno olajšati muke, povzročene od kurjih oces in žuljev, ter bolečine v petah. Kolika sreča, da sem spoznala Saltrat Rodell! Nasula sem ga polno pest v skledo tople vode, v katero sem pomohla svoje bolne noge, da absorbirajo dragoceni kisik. Ko se voda zapeni, prodno beli mehurčki v kožo in bolečine prenehajo kakor po nekem čudežu. S prsti sem lahko odstranila kurja očesa z njihovimi koreninami. Žuljev ni več, ni pa tudi bilo več bolečin in težav. Danes veselo gledam življenje in grem za svojim poslom, kakor, da bi bila bosa. O kakih bolečinah ni niti sledu. Nabavite še danes v svoji lekarni to čudovito sredstvo Saltrat Rodell in preizkusite ga še zvečer. Dobri uspehi so zagotovljeni!

MALI OGLASI

DENAR

Na hranilne knjižice, posredovanje za nakup in prodajo hranilnih knjižic in vseh vrednostnih papirjev (Vojne škode, Zadolžnice Mestne občine ljubljanske, delnice Znanstvene banke), in vse bančne in kreditne posle Vam izvede najugodnejše Alojzij Planinšek, trg. agentura bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I, telefon 35-10.

HRANILNE KNJIŽICE

vseh zavodov lahko prodaste ali kupite proti takojšnemu plačilu najugodnejše potom Trg. ag. bančnih poslov Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I, telefon 35-10.

HIŠA

z 2 sobama, kuhinjo, kletjo in električno razsvetljavo, tik kolodvora, trgovine in cerkve naprodaj za Din 35.000.— Ivan Varnovšek, Petrovče pri Celju.

V artiljerijsko podoficirsko šolo se sprejema mladeniči, stari od 18 do 21 let. Pojasnila se dobe pri Peru Francu, kapetanu v Ljubljani, Maistrova ulica 14, priložiti 3 Din znamko za odgovor.

POZOR MIZARJI

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Bettschiene) »Kako«. — Prihrani si delo in čas. Brez zadolženja. Dobiva se v trgovinah z železnino: Schneider & Verovšek, Breznik Erjavec, Zilč vsi v Ljubljani; D. Rakusch v Celju in Andraschitz, Lotz v Mariboru. 193

Lisičje kože in kože divjačine prevzame v strojenje, barvanje, in izdelavo po nizki ceni L. Rot, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5.

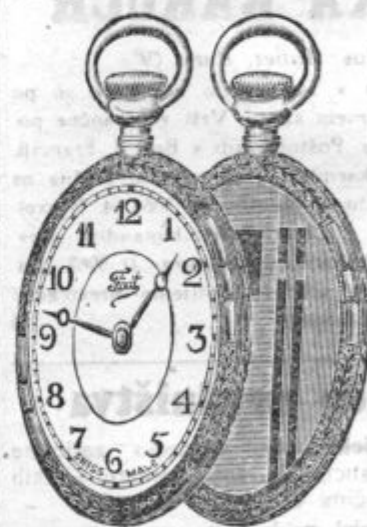
Prostovoljno društvo v Blanci, pol ure od kolodvora, 36 orlov rjiv in travnikov, sadovnjak, vinograd; hiša in hlevi so zidani, lahko se goji šest goved. Več pove Jože Brenko, Kladje Štev. 21. Blanca.

22. dražba kož divjadi

na velesejmu 9. marca 1936.

Pošljite nemudoma blago na naslov: Ljubljana »DIVJA KOŽA« — Velesejem

NOVOST Samo Din 49.50

St. 62.300. Anker-ura Pravi švicar, stroj izobra kvaliteta, lep kromiran okvir 3 posamezne garancije Din 49.50

St. 62.300. ista s svetljenimi kazalci in številnic.

(Rad um) Din 9.50

Zahtevajte cenik, ki ga vam pošlje brezplačno in poštne preplate.

H. SUTNER LJUBLJANA 6

Lastna protokotirana tovarna ur v Švici

CE BI ŠLO

A: »Zadnje čase sem dobil že tri grožnja pisma.«

B: »Vloži vendar kazensko ovadbo.«

A: »Mar misliš, da se da to storiti proti davkarji?«

STRAH PRED ZIMO

Stara ženska kupuje hišo na kanadsko-ameriški meji in vpraša lastnika: »Ali stoji ta hiša na ameriški ali na kanadski meji?«

»Na ameriški.«

»To je dobro. Slišala sem namreč, da so na kanadski strani strašno hude zime.«